

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТУ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

*Удосконалення освітнього процесу з метою
формування у студентів високих
професійних компетенцій відповідно до
сучасних вимог ринку праці
(досвід роботи)*

СХВАЛЕНО
Протокол засідання
Педагогічної ради
«30» 06 2022р. № 7

Чернігів
2022

ЗМІСТ

1 Циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 141

1.1 Ковальова Тетяна	
<i>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА (ІТС).....</i>	<i>4</i>

2 Циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 274, 275

2.1 Раємська Олександра	
<i>ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ІННОВАЦІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ.....</i>	<i>8</i>
2.2 Раємська Олександра, Кравченко Сергій	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ.....</i>	<i>10</i>
2.3 Раємська Олександра	
<i>ПОШУК НОВИХ ФОРМ І МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН КРЕСЛЕННЯ ТА ІНЖЕНЕРНА ГРАФІКА.....</i>	<i>14</i>

3 Циклова комісія загальноосвітніх дисциплін

3.1 Шох Вікторія	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ РОБІТ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>17</i>
3.2 Медвідь Світлана	
<i>ЛАЙФХАКИ СУЧАСНОГО КУРАТОРОА: ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ.....</i>	<i>20</i>
3.3 Кузьомка Зінаїда	
<i>SMART-ОСВІТА І «ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ».....</i>	<i>24</i>

4 Циклова комісія філологічних та економічних дисциплін

4.1 Гуз Юлія	
<i>УРАХУВАННЯ ТИПІВ ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ.....</i>	<i>26</i>
4.2 Зуйкова Олена, Трусевич Олена	
<i>СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>28</i>
4.3 Івашенцева Євгенія	
<i>РОЗКАЖИ МЕНІ ПРО МЕНЕ. ЧОМУ І ЯК ДАВАТИ ФІДБЕК.....</i>	<i>29</i>
4.4 Піщолка Ірина, Гуз Юлія	
<i>АКТУАЛЬНІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В КОЛЕДЖІ</i>	<i>31</i>
4.5 Попружна Олена	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>35</i>
4.6 Ющенко Валентина	
<i>МІЖЛИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) У МАЙБУТНІХ АВТОМОБІЛІСТІВ.....</i>	<i>37</i>
4.7 Лісова Марина, Поцелуйко Ірина	
<i>ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....</i>	<i>39</i>
4.8 Івашенцева Євгенія	
<i>БАЗИ ДАНИХ, ЯК ДОПОМОГА У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....</i>	<i>42</i>
4.9 Піщолка Ірина	
<i>СУЧАСНІ НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....</i>	<i>46</i>

4.10 Попружна Олена	
<i>КОМП'ЮТЕРНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ЗАСОБИ І СПОСОБИ НОМІНАЦІЇ ТЕРМІНІВ</i>	47
4.11 Ющенко Валентина	
<i>ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО</i>	49
4.12 Івашенцева Євгенія	
<i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	51
4.13 Пішолка Ірина	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН</i>	53
4.14 Ющенко Валентина, Попружна Олена	
<i>ІННОВАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	55
5 Циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123	
5.1 Ворожбит Надія	
<i>УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)</i>	58
5.2 Ємець Петро	
<i>УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)</i>	59
5.3 Нехай Валентин	
<i>УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)</i>	61
5.4 Шумська Лілія	
<i>УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)</i>	63
5.5 Трохименко Олександр	
<i>УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)</i>	65
5.6 Злобін Станіслав	
<i>УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)</i>	67

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА (ІТС)

*Ковальова Тетяна Іванівна,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 141*

Пріоритетним завданням роботи циклової комісії була і є робота згідно стратегії діяльності коледжу, а саме: спрямування усіх форм діяльності циклової комісії на вирішення методичної проблеми коледжу «Удосконалення освітнього процесу з метою формування у студентів високих професійних компетенцій відповідно до сучасних вимог ринку праці».

Сучасним освітнім установам потрібні конкурентноспроможні фахівці, готові працювати в новому режимі, в нових умовах та за новими технологіями.

Тому завдання циклової комісії - акумулювати всі нововведення, які з'являються на ринку освітніх послуг, вивчати їх, порівнювати і пропонувати студентам, педагогам найбільш актуальні та прогресивні.

На сьогоднішній день циклова комісія розробляє нові особистісно-орієнтовані методи підготовки фахівців зі спеціальних дисциплін.

Одним з напрямів роботи циклової комісії є власна участь, залучення та підготовка студентів до участі в конференціях.

Участь студентів у конференціях, олімпіадах, конкурсах є одним з найважливіших етапів творчої та технічної підготовки.

Кожен рік в рамках тижня циклової комісії спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» викладачами комісії проводяться студентські конференції.

У представлених роботах учасники конференції аналізують основні тенденції розвитку новітніх автомобільних технологій та перспективи розвитку автомобілів майбутнього, а саме:

- нові принципи і технології руху автомобіля;
- інновації направлені на вирішення екологічних проблем;
- використання нових технологій і матеріалів (графен, нейролінг, надпровідність);
- удосконалення дизайн-ергономічних якостей автомобіля;
- новітні розробки в автомобільному світі за останній роки;
- системи безпеки;
- безпілотні автомобілі;
- інтелектуальна транспортна система (ІТС).

Інтелектуальна транспортна система (ІТС) є передовим додатком, який прагне надати інноваційні послуги, пов'язані з різними видами транспорту та керування дорожнім рухом і дозволяють користувачам бути краще проінформованими та зробити більш безпечним, більш скоординованим, та «розумнішим» використання транспортних мереж. Розвинена транспортна система та відповідна інфраструктура є гарантією високого рівня розвитку країни, підвищуючи рівень її інвестиційної привабливості.

Нові технології ІТС

Створення уніфікованої архітектури ІТС дозволяє контролювати: рівень транспортної безпеки на транспорті та дорожньому русі; енергії споживання та вплив на навколишнє середовище; мережі логістичних систем обслуговування пасажирів і вантажів поведження; управління транспортом, дорожньо-будівельні та ремонтні роботи, автостоянки, обладнання для покращення особистого обслуговування учасників дорожнього руху.

Нові комунікаційні технології охоплюють:

- особистий та мобільний зв'язок та мультимедіа;

- інтернет;
- мережу зв'язку з високою пропускнуою здатністю;
- безпроводний зв'язок.

Ці технології прокладають шлях для збору та поширення інформації в реальному масштабі часу про рух людей та транспортних засобів та для визначення близькості ключових точок.

На рисунку 1 наведені функції ІТС.

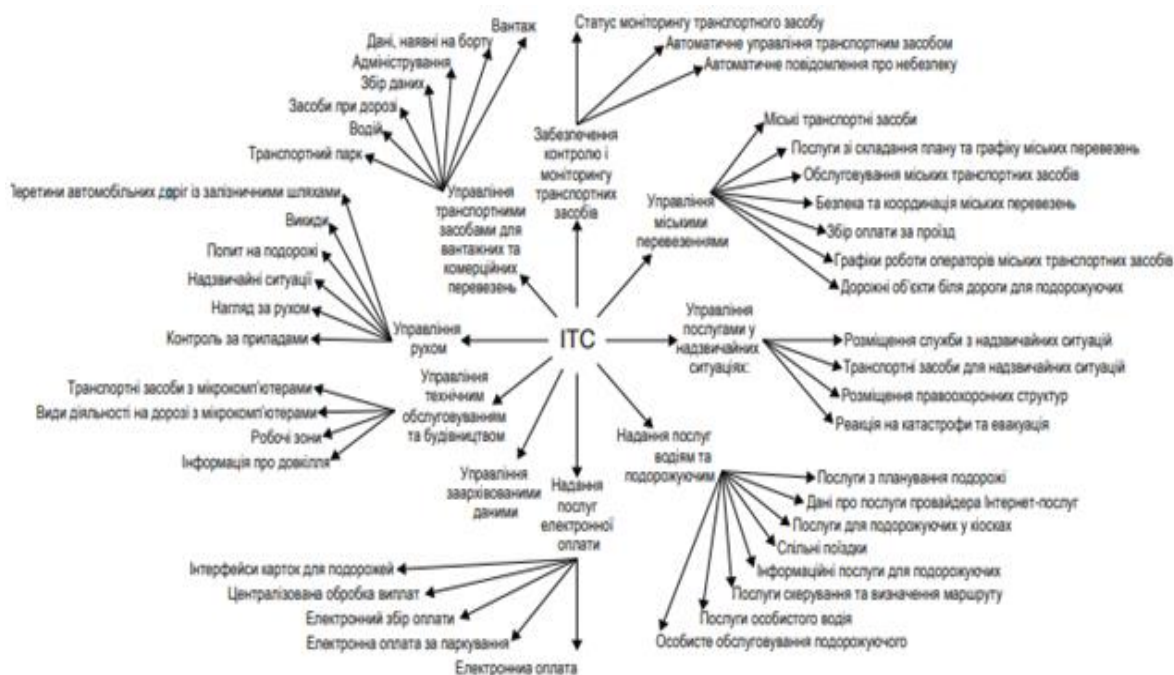

Рисунок 1 – Функції ІТС

Визначено декілька пріоритетних послуг для користувачів ІТС:

- **інформація для подорожуючих.** Інформація, що поступає в реальному масштабі часу для різних видів транспорту з графіками їх руху (рис.2);

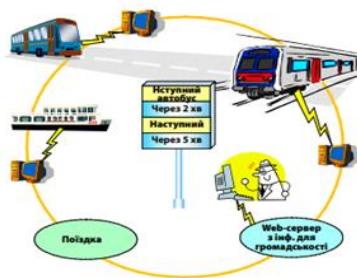

Рисунок 2 – Інформація для подорожуючих

- **управління громадським транспортом** (рис.3). Інформація, що поступає в реальному масштабі часу про громадський транспорт;

Рисунок 3 – Управління рухом транспорту

- **управління вантажним транспортом** (рис.4);

Рисунок 4 – Управління вантажним транспортом
- передова система інформування пасажирів (APIS) (рис.5);

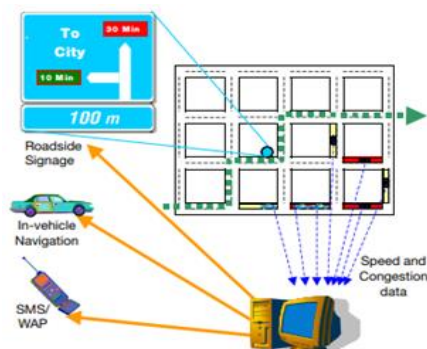

Рисунок 5 - Передова система інформування пасажирів (APIS)

- регулювання руху і управління транспортними операціями. Плата за в'їзд до зони міста (рис.5);

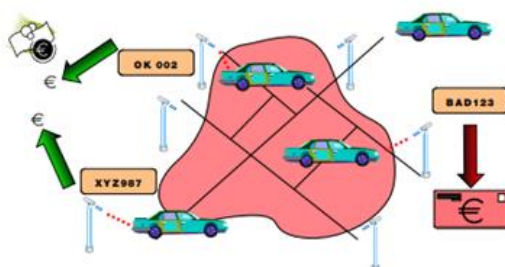

Рисунок 5 – Регулювання руху і управління транспортними операціями
- центри регулювання руху та контролю за рухом міського транспорту (рис.6);

Рисунок 6 - Центри регулювання руху та контролю за рухом міського транспорту
- електронна оплата (рис.7) - за квитки на транспорт різних видів (наприклад, за допомогою смарт-карток), схема прокату велосипедів та автомобілів;

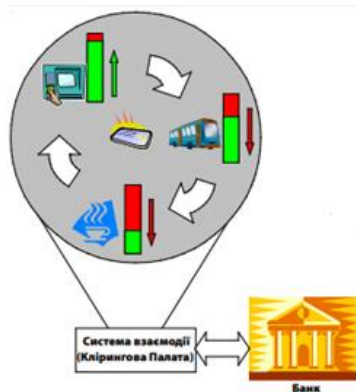

Рисунок 7 – Електронний збір оплати
- електронний збір дорожнього мита (рис.8);

Рисунок 8 - Електронний збір дорожнього мита
- системи контролю за безпекою (рис.9);

Рисунок 9 - Системи контролю за безпекою
- контроль за допомогою телевізійних камер із замкнутим контуром (ССТV) на автобусних та залізничних станціях (рис.10);

Рисунок 10 - Контроль за допомогою телевізійних камер із замкнутим контуром (CCTV)

Прикладом застосування цих послуг для користувачів ІТС є: Лондон, Сінгапур, Брісбен, Страсбург і багато інших міст.

Скоординована система транспортний засіб - інфраструктура, яку розробляють по всьому світу, доповнить інтелектуальні транспортні засоби та інфраструктуру з метою забезпечення результатів в плані ефективності транспортної безпеки. Щоб досягнути цього, обладнання спеціального короткоперіодного зв'язку Dedicated Short Range Communications (DSRC), яке діє у діапазоні частот з центром у 5,9 ГГц, розміщується на дорогах та у транспортних засобах. В США, Європі та Японії вже встановлюються ці системи.

Інтелектуальні системи в автомобільному транспорті - це один із напрямків цифрової інтеграції в системі транспортних засобів.

Завдання викладачів циклової комісії дисциплін професійної підготовки спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» – стимулювати та мотивувати студентів до творчої та технічної діяльності.

Проведення тижнів циклової комісії, участь в проведенні дня відділення орієнтовані на підтримання та підвищення зацікавленості до обраного фаху шляхом організації конференцій, фахових конкурсів, олімпіад зі спеціальних дисциплін. І це дозволяє зробити висновок, що впровадження творчої та технічної роботи в навчальний процес повинно розглядатись як важливий елемент технології активного навчання при формуванні у студентів високих професійних компетенцій відповідно до сучасних вимог ринку праці.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ІННОВАЦІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

*Раємська Олександра Юріївна,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 274, 275*

Дистанційне навчання як форма інновацій у професійній освіті достатньо поширене в Україні. Наслідуючи шляхи, що були второвані педагогічними фахівцями європейських країн, ми активно застосовуємо набутий досвід, використовуючи його за власними потребами. Починалося все з розробки лекцій, практичних занять, навчально-методичних посібників та інших методичних матеріалів для самостійного вивчення предметів студентами заочної форми навчання. На жаль, ця категорія студентів за останні роки різко скоротилася у зв'язку зі вступом до навчальних закладів на основі ЗНО. Проте впровадження освіти за контрактом спонукало багатьох студентів-денників старших курсів до пошуку роботи за фахом у дозволених межах не тільки з метою набуття практичних навиків, але і для поліпшення свого матеріального становища й можливості отримання додаткових коштів на оплату за навчання. Такі дії студентів, у свою чергу, поставили перед педагогічним колективом задачі, рішення яких дозволило б проводити якісне навчання для усіх категорій студентів шляхом застосування інтерактивних методів, включаючи й дистанційний.

Для вирішення методичної проблем коледжу «Удосконалення освітнього процесу з метою формування у студентів високих професійних компетенцій відповідно до сучасних вимог ринку праці» викладачами циклової комісії дисциплін професійної підготовки спеціальностей 274 «Автомобільний транспорт» та 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» були означені необхідні форми, види та засоби для впровадження елементів дистанційного навчання у навчальний процес.

Рекомендовані комісією форми дистанційного навчання:

- слайдові презентації лекцій;
- навчальні відео в режимі реального часу;
- аудіозв'язок через комп'ютер у режимі реального часу;
- електронна дошка для коментарів, на якій викладач і студенти можуть коментувати пункти слайдової презентації, залишати позначки або виконувати розрахунки за допомогою спеціальних програм для дистанційного навчання;
 - текстовий чат - для сеансів питань і відповідей у режимі реального часу (в чаті можливо як групове, так і приватне спілкування - розмова між викладачем і студентом);
 - тестування, голосування та опитування дозволяють викладачеві опитувати аудиторію для контролю засвоєного на онлайн-лекції матеріалу, самостійного опрацювання матеріалу тощо;
 - спільне використання додатків, коли учасники можуть проглядати все, що вже було відображено на їх моніторі за допомогою спеціальних програм для дистанційного навчання;
 - індивідуальні та групові консультації з курсового та дипломного проектування в режимі реального часу;
 - веб-тури, коли адреси сторінок, дані форм та інша інформація для навчання може бути передана студентам;
 - трансляція запису розміщується за посиланням електронної пошти студента або групи студентів, для подальшого перегляду і прослуховування означеного матеріалу.

Види навчання.

Синхронне навчання - навчання в режимі реального часу з викладачем. У синхронному навчанні всі учасники он-лайн сесії одночасно перебувають у віртуальному класі-кімнаті й можуть ставити запитання викладачеві безпосередньо на лекції. Для цього необхідно мати відповідне програмне забезпечення.

Найбільш відомі програми для дистанційного синхронного навчання:

- Webex (Cisco)
- Adobe Connect
- Elluminate
- GoToMeeting

Більшість викладачів циклової комісії дисциплін професійної підготовки спеціальностей 274, 275 проводять он-лайн презентації та консультації за допомогою безкоштовних Skype і TeamViewer. Актуальними і результативними у коледжі стали он-лайн консультації з курсового та дипломного проектування за спеціальностями 274, 275. Організація такого процесу: визначення часу, терміну і порядку проведення консультацій - достатньо проста.

Асинхронне навчання.

Система електронного навчання, при якому студент отримує інформацію з он-лайн джерел або електронних носіїв інформації, самостійно регулює етапи вивчення матеріалу. Відповідальність студента більша, ніж при синхронному навчанні, тому що він самостійно вирішує для себе, коли продовжити навчання і чи продовжити його взагалі. Джерелом інформації для асинхронного навчання можуть бути накопичені в бібліотеці коледжу та на сайті комісії методичні матеріали з відповідних дисциплін.

Змішане навчання включає елементи синхронного й асинхронного навчання, наприклад, перегляд слайдової лекції-презентації і виконання конкретного завдання практичної роботи, написання реферату, конспекту з самостійного опрацювання окремих питань із використанням отриманої та додаткової інформації з інших джерел: Інтернету, паперових та електронних підручників.

Більшість студентів позитивно оцінюють таку форму навчання, активно залучаються до участі, допомагають один одному і навіть дають корисні поради викладачу.

Вагому роль у впровадженні інтерактивних форм навчання набуває і матеріально-технічне та методичне забезпечення навчального процесу. Такі проблеми вирішуються при застосуванні усіх можливих ресурсів: університету, коледжу, спонсорської допомоги, грантової діяльності, викладачів і студентів. Адже необхідною умовою дистанційного навчання є наявність комп'ютера і доступ до Інтернету як у викладача, так і у студента.

Циклова комісія дисциплін професійної підготовки спеціальностей 274, 275 плідно працювала над створенням методичних матеріалів, які розміщені для загального користування в Інтернеті. Крім означених НМПСВП та слайдових презентаційних лекцій були розроблені з використанням програм «My Test» та easy Quizzу і впроваджені в навчальний процес контрольні роботи для оцінювання зрізу знань з усіх дисциплін, допуски до лабораторних робіт тощо. Для розміщення методичних матеріалів в Інтернеті створено сайт комісії, який використовується також для висвітлення подій освітнього характеру діяльності циклової комісії дисциплін професійної підготовки спеціальностей 274, 275. При впровадженні форм дистанційного навчання і для створення необхідного електронного ресурсу викладачі керувались системою MOODLT, яка вільно і безкоштовно розповсюджується, найбільш популярна для організації дистанційного навчання.

Використання дистанційного навчання насамперед є формою, яка цікава студентам, виявляє їх активність і творчість, звільняє час на пошук необхідної інформації, а за рахунок індивідуальної взаємодії учасників процесу підвищується і якість отриманих знань.

Використані джерела:

- 1 Якість вищої освіти: методологічні та методичні підходи щодо впровадження дистанційних технологій навчання : матеріали XXXVIII міжнар. наук.-метод.конф. (м. Полтава, 23–24 січня 2013 р.) : в 2-х ч. – Полтава : ПУЕТ, 2013. Ч. 2. – 286 с. ISBN 978-966-184-196-2
- 2 Мясникова Т.С., Мясников С.А. Система дистанционного обучения MOODLE.-Харьков, 232 с. ISBN 978-966-1536-06-6
- 3 Електронний ресурс: <https://moodle.org/>
- 4 Чорноус В.М., Боднарчук А.П., Храпач І.М. Методологія створення інноваційних технологій навчання // Матеріали 3-ї науково-практичної конференції “Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі”. –Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. – С. 42 – 46.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОЛЕДЖІ

*Раємська Олександра Юріївна
Кравченко Сергій Юрійович,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 274, 275*

В Україні протягом багатьох років диплом про вищу освіту отримують не заради знань, а заради «жорочки». Тим часом технічний прогрес йде вперед, технології змінюються, провали між освітніми можливостями вітчизняних вузів і запитами ринку праці зростають. Через це останні роки 15 періодично виникають кадрові колапси. Найбільш гостро такі кризи відчувають виробничі компанії, що використовують високотехнологічне обладнання [3].

Стрімкий розвиток промисловості, ІТ-технологій, їх багатогранність щодо застосування в усіх сферах діяльності людей спонукали зміну класичного, в більшості академічного напрямку навчання майбутніх спеціалістів на професійно-прикладний, насамперед гнучкий

щодо швидкого переформатування і оновлення, пристосованого до нагальних потреб економіки.

Дуальне навчання, що це? Новітні тенденції в сфері освіти чи не так давно забуте старе? Слепе наслідування європейських технологій чи розважливий аналіз причин економічної стабільності і розвитку промисловості багатьох західних країн? Нагальні потреби суспільства чи примхи нового керівництва? Чи «дозріла» наша економіка і система освіти до таких зрушень? І якщо вирішення даної проблеми є першочерговою потребою суспільства, то як насправді в країні, де багато машинобудівних підприємств знаходиться в замороженому стані, де промисловість працює неповний тиждень, де не вистачає коштів на оплату праці досвідченим робітникам, що мають багаторічний стаж роботи, як організувати таку привабливу модель здобуття освіти? Які потрібно мати для цього чинники?

Метою впровадження дуальної форми здобуття освіти є підвищення якості професійної підготовки здобувачів освіти. Основними завданнями навчання за дуальною формою є зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки [1].

Про дуальну освіту коротко поговоримо в контексті розгляду таких питань:

- 1) поняття «дуальна освіта» та його історичного походження;
- 2) досвід використання дуального навчання в різних країнах, визначення його переваг та недоліків;
- 3) розгляд віх впровадження дуальної освіти в Україні;
- 4) елементи дуального навчання в коледжі.

Родоначалником системи дуальної освіти (від лат. *dualis* — подвійний) ще з 60-их років минулого століття вважається Німеччина, звідки її досвід поширився на європейські країни, а потім і по всьому світу. Наразі саме країни з високорозвиненою індустрією є основними провідниками поєднання теоретичної і практичної підготовки фахівців. Замовником, безпосереднім учасником освітнього процесу (аж до сумісного складання навчальних програм), основним фінансистом при цьому виступають суб'єкти господарювання (підприємства, установи, організації).

Дуальне навчання в Німеччині введено в суворі законодавчі рамки. Має багато форм і різновидів в залежності від галузі застосування, географічного розташування, регіональних потреб тощо. Студенти при цьому не тільки здобувають певні теоретичні і практичні знання, але і досвід роботи на провідних фірмах. Працевлаштування таких спеціалістів сягає 80%.

Найближча до нас європейська країна Польща також пропонує на ринку праці фахівців, що здобули освіту за дуальною формою навчання. Нас, українців, при цьому може приваблювати, насамперед, можливість швидкого мовного адаптування абітурієнтів.

Досвід європейських країн показав, що основними перевагами дуальної освіти для студентів є можливість отримання заробітної плати з першого навчального дня, практичний досвід роботи, відмінні кар'єрні перспективи. Під час навчання не потрібно «підпрацьовувати», щоб забезпечити необхідний матеріальний достаток. В той же час від здобувачів освіти вимагається високий рівень мотивації та самоорганізації. Поєднувати навчання і роботу дуже важко. Канікул як таких нема. Річна відпустка - як у всіх працівників. Вкладені кошти після закінчення університету потрібно відпрацювати, тобто змінити місце працевлаштування не так просто. Або працюй, де тобі запропоновано, або повертай гроші.

Україна поступово набирає досвід в організації дуальної освіти, яку спочатку запровадила в якості пілотних проектів в окремих професійно-технічних закладах різних регіонів країни, а потім і у вишах. Минулого року був розроблений проект нормативно-правового забезпечення: «Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти» і опублікований для громадського обговорення. В пресі та Інтернеті з'явилися статті щодо аналізу результатів дуального навчання в Україні. Цей досвід загалом

виглядає позитивним незважаючи на такі побоювання: чи стануть підприємства вкладати сили в українську освіту, і яких гарантій забажають. Хоча з точки зору споживачів навчальних послуг дуальна освіта виглядає логічним та омріяним форматом [2].

Останні роки практичної взаємодії коледжу з підприємствами міста так чи інакше пов'язаних з надання послуг у проведенні ТО та ремонту автомобільної техніки також це підтверджує. Чернігівським СТО конче потрібні висококваліфіковані фахівці і вони готові вкладати для цього власні кошти, надавати нам певну допомогу в навчальному процесі, у використанні сучасного високотехнологічного обладнання при проведенні практичної підготовки студентів.

З чого потрібно починати. Власний інженерний (ще не викладацький) досвід роботи на експериментальному оптико-механічному заводі показав, що обслуговувати високотехнологічне обладнання, створювати складні і високоточні вироби насамперед в умовах одиничного виробництва повинні працівники, що мають як мінімум середню технічну освіту. На нашому підприємстві, наприклад, в складальному цеху слюсарів-складальників з вищою освітою налічувалось до 70%.

Цим повинні керуватися і ми, викладачі автомобільних спеціальностей готуючи не тільки менеджерів для основних «споживачів» - СТОА, а і кваліфікованих фахівців - виконавців тих самих робіт по ремонту і обслуговуванню.

Сучасні автомобілі – це високоточні, складні конструктивно і в обслуговуванні машини. Зростаючий з кожним роком попит на послуги з обслуговування автомобілів іноземного виробництва, перевага профілактичних впливів над ремонтними, використання на сервісних підприємствах сучасного технологічного обладнання і як наслідок загальне зростання механізації та автоматизації робіт по ТО і ПР автомобілів, оснащення сучасних транспортних засобів складними електронними системами і пристроями, для обслуговування яких потрібні діагностичні прилади нового покоління та навчений персонал – ось ті реалії, з якими стикаються виробники послуг.

І однією з найважливіших проблем є гострий дефіцит висококваліфікованих фахівців. До цього додається ще зростання попиту на технічну інформацію і нові засоби її систематизації й використання (мультимедійні посібники з елементами інтерактивного режиму для навчання виробничого персоналу, Інтерактивні каталоги деталей і запасних частин, електронні посібники з експлуатації автомобілів, побудовані за принципом гіперпосилань, використання спеціальних програм для оформлення замовлень тощо. Для багатьох фірмових СТОА виникла необхідність організації власних навчальних центрів. І вони їх створили, активно використовують для підвищення кваліфікації своїх кадрів. І дуже строго слідкують, щоб їх навчальні технології не поширювались на конкурентні підприємства. Тоді виникає питання, що в таких випадках повинні робити державні навчальні заклади? Відповідь напрошується сама собою: співпрацювати.

В цьому і їм (виробникам), і нам (освітянам) може допомогти дуальна форма освіти. Їм - для попереднього відбору та загальної технічної підготовки майбутніх кадрів, а нам – для можливості використання високотехнологічного обладнання, інноваційних технологій в освітньому процесі, для підвищення власної кваліфікації. Хто при цьому виграє? Усі три сторони: майбутні спеціалісти, виробники та освітяни.

Викладачі циклової комісії розпочали з малого: визначили СТОА, де використовується сучасне діагностичне обладнання. Таких підприємств в Чернігові достатньо. Найбільше нас приваблювала співпраця з Автоком-Сервісом, де студенти коледжу вже не один рік поспіль проходять практику. Ми сподівались організувати на станції проведення лабораторної роботи з діагностики ходової частини автомобілів. Здавалося, що для цього є певні умови: висококваліфіковані наставники (до речі наші випускники), згода керівництва компанії, розроблені необхідні методичні посібники по проведенню лабораторного заняття. Але на

заваді стали недостатні виробничі площі для розміщення великої групи студентів (15-20 чоловік), визначення термінів проведення заняття і узгодження його з виробничим процесом на підприємстві. Загалом ми зробили висновки, що вмотивованими в даному випадку були тільки ми – освітній заклад.

Ініціатором «дуального навчання» стало керівництво підприємства «АТЛ Автосервіс» в Чернігові, головний менеджер якого Алла Сібіль третій рік поспіль очолює державну екзаменаційну комісію при захисті дипломних проектів в КТКТ ЧНТУ. І хоча місця для розміщення студентів на станції також обмаль, але співпраця виробників з освітянами, їх спільна зацікавленість дозволила ще в грудні 2019 року організувати і провести лабораторну роботу на тему «Перевірка та регулювання кутів встановлення керуємих коліс (на стенді 3D C880)». Крім того на території станції 15 лютого 2020 року був проведений регіональний конкурс автомеханіків серед студентів коледжу. Технічною службою підприємства були підготовлені теоретичні запитання, проведені майстер-класи по використанню діагностичного обладнання станції. Викладачі коледжу в свою чергу допомогли студентам підготуватись до змагань і гідно виступити. На цьому співпраця не закінчилась: два студенти обрали темою дипломного проекту «Проект малярного відділення «АТЛ Сервіс». Захист попереду. Сподіваємось, що ця історія буде мати продовження.

Ми можемо освоювати нові форми, методи навчання, перейматись тим наскільки ми відповідаємо європейським стандартам, але насправді іноді викладачі варяться в котлі своїх сподівань, марно витрачених сил, розуму, тому що ані в суспільстві, ані у здобувачів освіти в придбанні знань нема достатньої мотивації і потреби. Багато випускників передвищої школи заховують диплом подалі у шафу і розпочнуть пошуки будь-якої роботи за кордоном (ключове слово - «будь-якої»). Таких підприємств як «АТЛ Автосервіс» небагато. Вони розуміють як важливо залишити своїх спеціалістів вдома в Україні, як допомогти в навчанні, а по закінченню коледжу надати їм можливість для отримання роботи за спеціальністю і гідної заробітної плати. Наразі зрозуміло, що необхідно продовжувати роботу по організації хоча б елементів дуальної освіти. І залучати для цього інші підприємства міста.

Використані джерела

1 МОН пропонує для громадського обговорення проект Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти та Типовий договір про здобуття вищої, фахової передвищої освіти за дуальною формою. *Міністерство освіти і науки України* 05.06.2019 [Електронний ресурс]. - <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osviti-ta-tipovij-dogovir-pro-zdobuttya-vishoyi-fahovoyi-peredvishoyi-osviti-za-dualnoyu-formoyu>

2 Галина Нікітіна Що таке дуальна освіта і чи справді це «добре забуте старе»? [Електронний ресурс] : СуХаРи.- Режим доступу : <https://sukhari.com.ua/shho-take-dualna-osvita-i-chi-spravdi-tse-dobre-zabute-stare.html>

3 Маргарита Короткова: UMES - трансформація інженерної освіти - новини України [Електронний ресурс] : Економіка - LIGA.net. - Режим доступу : <https://ua-news.liga.net/economics/news/margarita-korotkova-umes---transformatsiya-injenernoio-osviti>

4 Наталя Куделя (Гейдельберг) Дуальное образование: плюсы и минусы [Електронний ресурс] : Журнал ПАРТНЕР.- Режим доступу : <https://www.partner-inform.de/partner/detail/2017/9/269/8706/dualnoe-obrazovanie-pljusy-i-minusy?lang=ru>

ПОШУК НОВИХ ФОРМ І МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН КРЕСЛЕННЯ ТА ІНЖЕНЕРНА ГРАФІКА

*Раємська Олександра Юріївна,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 274, 275*

Істотним недоліком в області застосування традиційних методів викладання креслення та інженерної графіки є недооцінка переваг використання комп'ютерних технологій [1]. Стара школа все частіше показує свою інертність, неможливість прискорюватись, пристосовуватись до нових вимог освіти. Навчання набуває ефективності і досягає хороших результатів тільки тоді, коли студенти заохочені і зацікавлені, активно включаються в процес, можуть бачити результати своєї роботи, аналізувати причини успіхів і невдач. Це дозволить їм краще практично підготуватися до того, з чим їм доведеться зіткнутися найближчим часом в житті і професійній діяльності.

У сучасних умовах бурхливого розвитку комп'ютерних технологій спостерігається зниження інтересу студентів до таких загально-технічних дисциплін, як креслення та інженерна графіка. Вивчення їх вимагає кропіткої праці, зосередженості, акуратності і вміння володіти основним інструментом – олівцем. Через це процес навчання здається майбутнім спеціалістам напруженим, довготривалим, не викликає творчого пошуку. В той же час можливості таких комп'ютерних програм як КОМПАС-3D, AutoCAD, Pro/Engineer, SolidWorks викликають зацікавленість студентів. І виконання звичайних креслень на папері з використанням традиційних креслярських інструментів – циркулю, лінійки, рейсшини або кульману, багатьом здається все більш застарілим і нерациональним.

На жаль, вони помиляються. Так зване «ручне креслення» додатково розвиває ще моторику, а значить і розумові здібності, просторову уяву, посидючість тощо. І відмовлятися від нього ніяк не можна. Але хто з нас буде сперечатись з тим, що для будь-якої інженерної спеціальності вміння читати креслення і їх розробляти – основні умови формування майбутнього фахівця. І починати набувати ці вміння потрібно, насамперед, вивчаючи правила побудови креслень, які нам встановлює система стандартів конструкторської документації, тобто СКД ДСТУ, ЄСКД ГОСТ, ISO та виконуючі різноманітні побудови традиційними методами.

Використання сучасних комп'ютерних технологій в процесі викладання інженерно-графічних дисциплін дозволяє підвищити ефективність навчального процесу, рівень інформованості та підготовки студентів, систематизувати знання, значною мірою індивідуалізувати навчання, воно дає поштовх до розвитку навичок самонавчання, оволодіння високими технологіями і сучасним інструментарієм, певну грамотність при роботі з джерелами інформації, що також є необхідною умовою для подальшого професійного зростання випускника коледжу [2, с. 45].

У пошуку шляхів зацікавлення студентів викладачі циклової комісії дисциплін професійної підготовки спеціальностей 274 «Автомобільний транспорт» та 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» все більше схиляються до думки, що потрібно частіше поєднувати «ручне креслення» з комп'ютерним.

Спочатку ми ретельно попрацювали над вдосконаленням навчальних програм. На спеціальності 274 були введені 11 лабораторних робіт, які передбачають не тільки поетапне знайомство з можливостями програми КОМПАС-3D, але і виконання ряду графічних робіт.

Слід зазначити, що коледж має необхідну матеріально-технічну базу і програмне забезпечення для проведення лабораторних робіт з креслення та інженерної графіки.

Перші кроки в цьому напрямку хоча і заохотили студентів, але були важкими. Труднощі, насамперед, викликала необхідність засвоєння студентами нової моторики при побудові креслень: «мишка» як креслярський інструмент не хотіла слухатись, весь час «прагнула» натиснути не ту кнопку, вимикались необхідні панелі тощо. Але при систематичній роботі в середовищі КОМПАС-3D (тобто і на занятті, і вдома) цей недолік швидко усувався. Чергування завдань з ручного та машинного креслення (як зміна інструменту при виконанні будь-якої роботи) також допомагало подолати ці перешкоди.

Крім того теоретичне викладання більшості тем дисциплін проводилось у вигляді презентацій з використанням програми КОМПАС-3D. Студенти наочно бачили як можна красиво, більш точно і швидше виконати необхідні побудови, легко відредагувати готове креслення. Викладач при цьому отримував додатковий час для контролю роботи учнів.

Велику увагу викладачі креслення та інженерної графіки приділяли взаємозв'язку між графічними та іншими дисциплінами: з вивченими в середній школі геометрією та фізикою, в коледжі - технічною механікою, технологією конструкційних матеріалів, предметом «Автомобілі», навіть з курсовим та дипломним проектуванням. Такий підхід готував студентів до подальшого розвитку своїх умінь, мотивував до удосконалення набутих навичок, намічав шляхи їх майбутнього застосування як в навчанні, так і у виробничій діяльності.

На практичних заняттях з креслення та інженерної графіки часто використовувався пошуковий метод, який передбачає, що студент під керівництвом викладача здійснює самостійну діяльність. Для виконання такого роду завдань, доцільно направляти студентів до використання засобів комп'ютерної графіки. Наприклад, перед виконанням креслення заданої деталі будується її наочне зображення в програмі КОМПАС-3D.

Інтерфейс цієї програми передбачає, що отримане зображення можна повернути у будь-який бік, розсікти площиною будь-якого положення, тим самим полегшити собі уявлення форми і елементів деталі. Крім того модель деталі в наочному зображенні можна перенести на креслення деталі в форматі А3. Вийде повне креслення деталі, що містить три її вигляди та аксонометричну проекцію (рис. 1).

Особливо необхідним це виявлялось при вивченні теми «Взаємний перетин геометричних тіл». Побудова «ліній входу і виходу» для багатьох студентів іноді була нездійсненною. А з виконанням спочатку 3D-моделі перетину, все ставало на свої місця (рис.2)

Звичайно майбутні фахівці повинні мати умови, щоб бути самими собою, не боятися висловлювати свої думки, допускати помилки, за умови, що вони не піддаються за це суровому осудженню і не отримують негативну оцінку. А для цього потрібно всіляко заохочувати їх до творчої роботи, до поглибленого пошуку необхідних знань з будь яких ресурсів, в тому числі і через Інтернет. З цією метою в коледжі вже 2 роки поспіль організовується проведення олімпіади з креслення, інженерної графіки та комп'ютерного моделювання. Формуючи завдання до олімпіади, ми прагнули, по-перше, охопити для участі якомога більше студентів; по-друге – не налякати їх на перших етапах складними задачами, які вимагають громіздких побудов; по-третє – по можливості формувати оригінальні завдання. Крім того, ми розраховували, що в олімпіаді будуть брати участь студенти не тільки перших та других курсів, але і третіх та четвертих. З цією метою для них були сформовані більш складні завдання. За бажанням студенти могли виконувати креслення або вручну, або за

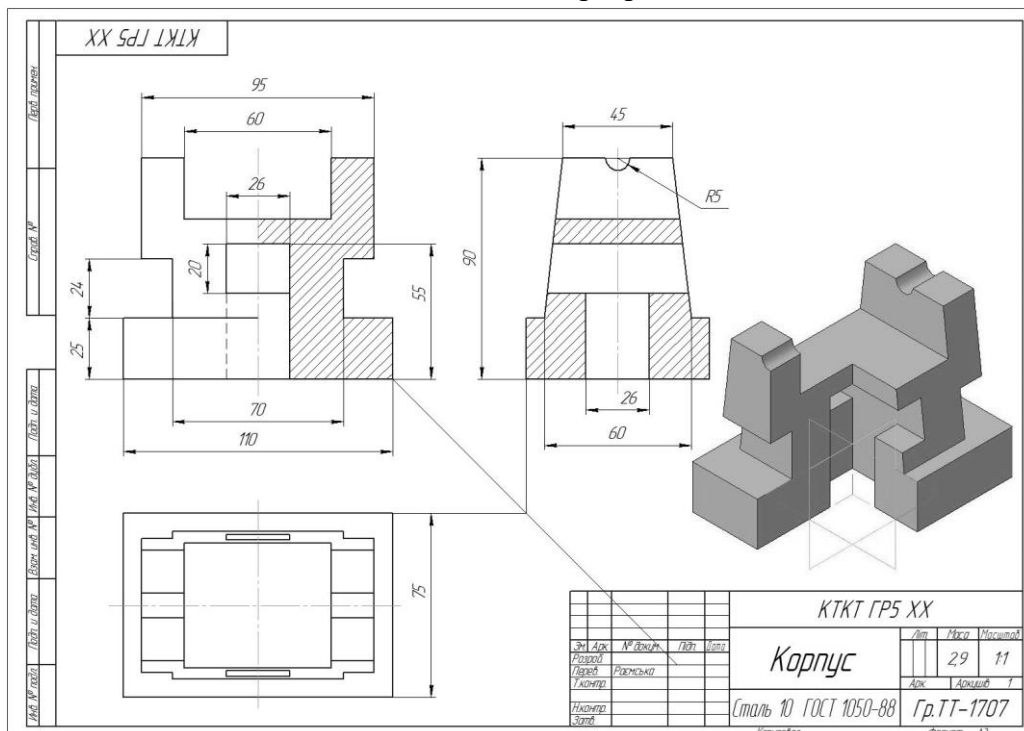

Рисунок 1 – Креслення деталі у трьох виглядах та її аксонометрія.

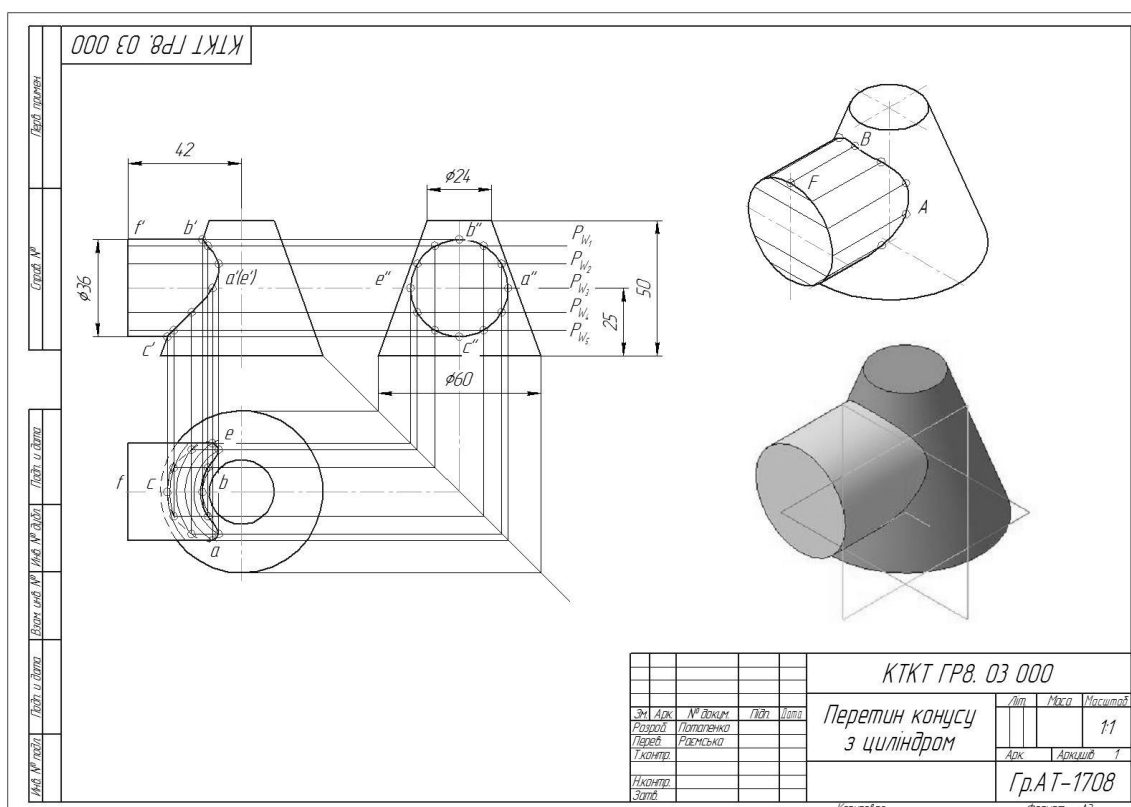

Рисунок 2 – Перетин конусу з циліндром.

Для вирішення першої задачі ми заохочували студентів можливістю підвищення їх рейтингу, залікових оцінок. Введення тестових завдань з використанням програми «My Test» допомогло вирішити другу задачу. Завдання з 3D-моделювання для студентів 3-го та 4-ого курсів, які вже засвоїли основні правила виконання креслень і вміють їх виконувати в програмі

КОМПАС-3D, дали поштовх для подальшого їх розвитку і можливості участі в обласних та регіональних змаганнях.

З метою підготовки студентів до олімпіади були проведені консультації з дисципліни та з 3D-моделювання. Отримані результати більш ніж позитивні.

Застосування нових форм і методів викладання дисциплін креслення та інженерна графіка з використанням комп'ютерних програм полегшує формування просторової і творчої уяви студентів, дозволяє зацікавити їх предметом вивчення та відкрити нові шляхи для подальшого професійного вдосконалення.

Використані джерела

1 Білицька Н.В., Гетьман О.Г. Заходи по підвищенню рівня підготовки студентів з курсу «Інженерна графіка» - /Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Прикладна геометрія, дизайн та об'єкти інтелектуальної власності». Випуск 3. – К: ДІА, 2014 -229 с. з іл. ISBN 966-7665-80-6

2 Долженко О.В., Современные методы и технологии обучения в техническом вузе: Методическое пособие / О.В. Долженко, В.Л. Шатуновский. М.: «Высшая школа», 1990. –191 с.

3 Черноус В.М., Боднарчук А.П., Храпач І.М. Методологія створення інноваційних технологій навчання // Матеріали 3-ї науково-практичної конференції “Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі”. –Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. – С. 42 – 46.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ РОБІТ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*Шох Вікторія Володимирівна,
циклова комісія загальноосвітніх дисциплін*

Чергова хвиля епідемії та повномасштабне вторгнення в Україну знову вдарили по українських закладах освіти — все більше навчальних закладів переходять на вимушену дистанційну форму навчання. Більшість освітян за минулі роки уже встигли підготуватися до викликів дистанційки. Але як провести лабораторні та практичні роботи, навчальні досліди в умовах віртуальної групи? Викладачі переважно лишаються сам на сам із цими викликами.

Проблема організації результативного електронного навчання дистанційно сприяє пошуку відповідних навчальних платформ та інструментів, створенню цифрового навчального контенту, впровадженню засобів та процедур електронних комунікацій та багато інших завдань. Крім цього, педагоги завжди перебувають у пошуках сервісів, що допоможуть зробити процес дистанційного навчання цікавішим для студентів.

Методики організації лабораторних і практичних робіт:

1 Експерименти в домашніх умовах

Недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення кабінетів багато років змушував українських педагогів проявляти дива вигадливості: викладачі проводили експериментальні роботи, маючи в розпорядженні підручні засоби та недорогі аналоги вимірювальних приладів. В умовах дистанційного навчання цей вимушений досвід несподівано став перевагою: викладачі проводять досліди «з нічого» у домашніх умовах так само, як раніше проводили їх в навчальних кабінетах.

В першу чергу необхідно подбати про якісне інструктування та попередньо надати студентам вичерпний перелік обладнання, що знадобиться для досліду. Інструкції можуть бути текстовими, з посиланням на аналогічні досліди чи у формі відео, відзнятого викладачем.

Організація домашнього експерименту:

- ✓ мотивація студентів до виконання експериментальної роботи і створення відео;
- ✓ надання чіткої інструкції;
- ✓ заохочення студентів;
- ✓ створення ситуації успіху: демонстрація фільму на конференції zoom.

Для проведення роботи студенту залишиться поставити дослід з іншими кількісними показниками, провести відповідні розрахунки і зробити висновки. Щоб переконатися, що всі студенти виконували завдання самостійно, попросіть їх надіслати фото- чи відеозвіт.

Приклад: лабораторний дослід з дослідження адсорбційної здатності активованого вугілля та аналогічних лікарських препаратів.

2 Використання датчиків смартфона

Перевага використання смартфона для дослідів у дистанційних умовах полягає в тому, що цей пристрій є практично в кожного студента. Наразі це один з основних гаджетів, які забезпечують здобувачам освіти доступ до дистанційного навчання. А ще він з легкістю може виконувати функції вимірювальної мінілабораторії — залежно від моделі смартфони мають вбудовані датчики, що зможуть замінити компас, барометр, датчик серцебиття, GPS-датчик, генератор звуку, гіроскоп, датчик освітленості та ін.

Приклад: лабораторна робота з охорони праці на тему «Вимірювання освітлення на робочому місці».

3 Відеолaboratorія

Не має належних умов та обладнання для проведення лабораторних робіт удома? Запропонуйте студентам відеодосліди, попередньо відзняті в лабораторних умовах.

Можна знайти приклади вже готових дослідів на тематичних українських та іноземних YouTube-каналах.

А можна, як варіант, відзняти досліди та адаптувати їх до власної методики викладання чи до рівня підготовки студентів. Такі досліди можна знімати самостійно в навчальній лабораторії чи спільно з колегами з інших навчальних закладів.

Корисна порада: готуйте універсальні відео зі зрозумілим для студентів ходом проведення експериментів. А вже потім давайте різним групам студентів індивідуальні параметри вимірювань — так ви зможете переконатися, що аналітична частина роботи буде виконана самостійно.

4 Віртуальні симулятори

Для виконання деяких дистанційних лабораторних робіт простого перегляду відеоконтенту буде замало — вони потребують безпосередньо практичної діяльності та не дають змоги провести дослід у домашніх умовах.

До вашої уваги добірка інтернет-ресурсів, що допоможуть в проведенні лабораторних та практичних занять, зроблять навчальний процес цікавішим та більш наочним:

- <https://phet.colorado.edu/uk/> (має український інтерфейс) – один з найпопулярніших ресурсів для моделювання експериментів у рамках практично всіх демонстраційних і лабораторних робіт зі шкільного курсу.

Беручи до уваги складність підготовки викладачів до навчальних занять та труднощі, що виникають в учасників освітнього процесу під час воєнного стану (одночасний вихід у

інтернет-мережу, повідомлення щодо повітряної тривоги, перебої зі світлом тощо), рекомендую розробити інформаційні картки до занять хімії, які б дали можливість опанувати навчальний матеріал в обох режимах навчання.

Пропоную до них включити наступні складові:

- очікувані результати, вивчення нового матеріалу (відеоуроки або відеороз'яснення теоретичного матеріалу – можна використовувати платформу Всеукраїнської школи онлайн, YouTube-канал Міністерства освіти і науки України; власні презентації; відеодосліди; зміст параграфу підручника з хімії тощо);
 - первинне засвоєння знань (складання структурно-логічної схеми, листа опорного сигналу, конспекту заняття тощо);
 - вторинне засвоєння знань (виконання тренувальних вправ різного формату за темою заняття);
 - саморефлексія.
- <https://www.geogebra.org/>
– безкоштовні математичні інструменти для побудови графіків, геометрії, 3D та багато чого іншого! Повністю україномовний навчальний ресурс.
 - <https://www.mozaweb.com/uk/>
– повністю україномовний, унікальний навчальний сервіс із електронними підручниками з інтерактивними 3D-сценами, освітніми відео та цікавими завданнями практично з усіх загальноосвітніх предметів.
 - <https://www.wolframalpha.com>
— база знань і набір обчислювальних алгоритмів з математики, хімії, історії, тощо. (Сервіс має англomовний інтерфейс, для зручності та перекладу, можна скористатись вбудованим перекладачем вашого браузера. Для цього натисніть праву кнопку миші, щоб викликати контекстне меню, та виберіть: перекласти українською, як показано на рисунку нижче).
 - <https://www.golabz.eu/>
– найбільша безкоштовна колекція онлайн-лабораторій з хімії, фізики, математики, біології, географії та інших дисциплін. (Сервіс має англomовний інтерфейс, для зручності та перекладу, можна скористатись вбудованим перекладачем вашого браузера. Для цього натисніть праву кнопку миші, щоб викликати контекстне меню, та виберіть: перекласти українською).

5 Цифрові лабораторії

Принципово нові можливості для проведення дистанційних дослідів надає оснащення навчальних лабораторій сучасними цифровими вимірювальними комплексами.

Безумовна перевага яких полягає у можливості фіксації й зберігання ходу експериментів у цифровому форматі, відображення й обробка даних на будь-якому смартфоні, планшеті, ноутбуку, інтерактивному дисплеї.

Продемонструвати дослід можна онлайн, коментуючи свої дії. Фокусувати увагу студентів при цьому необхідно на перебігу дослідження, виявленні та перевірці взаємозв'язків і закономірностей замість конкретних значень величин.

Є ще один спосіб, значно цікавіший для здобувачів освіти: перетворення лабораторної роботи на проблемну ситуацію з подальшим висуненням гіпотези й різними практичними способами її перевірки. Далі потрібно провести загальне обговорення, і під час трансляції досліду з лабораторії вчитель діятиме за спільно виробленим алгоритмом.

Переваги віртуальних хімічних експериментів:

- демонстрація ідеального фізико-хімічного експерименту;
- завжди однаково відтворюється;
- відображає реальні фізико-хімічні закономірності;
- дозволяє вирішувати цілу низку практичних і організаційних питань.

Недоліки віртуальних хімічних експериментів:

- створення віртуальних хімічних експериментів – складне завдання, яке вимагає великих тимчасових і фінансових витрат;
- модельні об'єкти повністю витискають у свідомості здобувачів освіти об'єкти реально існуючого навколишнього світу.

Особливості організації практичних робіт:

- 1 Інструкція до виконання і оформлення роботи на конференції zoom (наприклад: інструктивна картка до практичної роботи № 2 «Дослідження якісного складу солей»)
- 2 Надання часу на виконання і надсилання роботи в Moodle
- 3 Консультації щодо виконання і оформлення роботи в месенджерах

Дистанційне навчання не може замінити студентам повноцінні практичні роботи й досліди для безпосереднього пізнання світу. Але проводити лабораторні досліди й практичні роботи дистанційно значно легше, якщо повною мірою використовувати потенціал інноваційного обладнання та віртуальних можливостей.

ЛАЙФХАКИ СУЧАСНОГО КУРАТОРА: ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

*Медвідь Світлана Анатоліївна,
циклова комісія загальноосвітніх дисциплін*

При підготовці й проведенні виховного заходу необхідно орієнтуватися на таку систему дій:

- * визначити тему, сформулювати мету;
- * скласти план (сценарій);
- * підібрати відповідний матеріал, наочне приладдя, музичне оформлення й т. ін. з теми;
- * дати завдання студентам для попередньої підготовки (якщо це передбачено планом);
- * визначити ступінь доцільності участі у виховній годині інших педагогів або батьків.

Алгоритм підготовки і проведення виховного заходу включає:

- * Психолого-педагогічний аналіз обстановки в колективі, необхідність проведення заходу та формулювання його мети.
- * Планування заходу.
- * Організація виховного впливу на колектив (особистість).
- * Проведення виховного заходу.
- * Аналіз виховного заходу.

Основні вимоги до проведення виховного заходу:

- * Чітка назва заходу та розуміння педагогом його мети.
- * Планування основних етапів заходу та визначення завдань кожного з них.
- * Організація підготовки заходу у відповідності до поставленої мети.
- * Визначення оптимального змісту виховного матеріалу з урахуванням основних принципів організації виховного процесу.
- * Вибір найбільш раціональних методів і прийомів виховного впливу на студентів на кожному етапі заходу.
- * Чіткість виховного заходу, оптимальний його темп і ритм.
- * Різноманітність і творчий характер діяльності.
- * Взаємозв'язок заходу з попередніми та наступними формами виховної та навчальної роботи.

При організації заходу слід подбати про:

- * місце проведення, оформлення приміщення, обладнання, використання наочності;
- * своєчасність початку та організоване проведення;
- * дотримання регламенту, доцільність його використання;
- * участь представників громадськості, батьків у проведенні заходу; ефективність їхньої участі;
- * дотримання під час заходу санітарно - гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності;
- * запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку;
- * зовнішній вигляд;
- * дисципліну.

Безпосередньому проведенню заходу передують найважливіші організаційні моменти:

- * Оголошення (реклама) про назву заходу, його основний зміст.
- * Підготовка матеріалів для учасників (що мати при собі).
- * Підготовка матеріалів для організаторів заходу (наприклад: костюми для концерту, бейджики для конкурсу, ілюстративні матеріали, матеріали для суддівства тощо).
- * Оформлення місця проведення заходу, відповідно до його змісту (з українською національною символікою до свят на патріотичну тематику, з діаграмами, таблицями, ребусами для інтелектуальної гри, з цитатами та девізами до диспуту тощо).
- * Запрошення гостей, якщо є така необхідність.
- * Організація «преси»: фото, відео, статті.
- * Визначення можливих шляхів щодо продовження теми, яка була змістом заходу – творче домашнє завдання, створення презентації, малюнку, організація спостережень, написання

листівки з побажаннями на майбутнє тощо. Як правило, до проведення виховного заходу вже має бути складений його сценарій й методична розробка.

Проведення заходу

Практика підтвердила доцільність такої послідовності:

- * Вступне слово педагога чи ведучого
- * Безпосереднє проведення заходу, хід якого залежить від тієї форми, яка для нього обрана.
- * Підведення підсумків.

Критерії ефективності:

- * особистісна значущість для студентів;
- * комфортність, сприятливий психологічний клімат;
- * можливість для прояву й розвитку індивідуальних і творчих здібностей;
- * збагачення життєвого досвіду студентів;
- * духовно-моральна цінність;
- * включеність студентів у підготовку й проведення виховної години.

Для досягнення критеріїв ефективності використовую такі лайфхаки:

- * Безперервне навчання. Участь в методичних тренінгах, семінарах, конференціях, курсах, активність в соціальних мережах (TikTok, Facebook), які дають реальні знання, навички, матеріали в електронному вигляді для проведення виховних годин, нові знайомства та позитивні емоції.
- * Навчання разом зі студентами (онлайн та офлайн форматах) і як результат отримуємо не тільки нові знання та навички, а і команду однодумців, які будуть опорою у підготовці та проведенні виховних заходів.
- * Для розвитку логічного мислення, пам'яті, уваги, уяви, спостережливості та інтерактивних здібностей організуємо квести, які вимагають від учасників рішення певних завдань за сюжетом та маршрутом. В реаліях дистанційного навчання як аналог створюємо вебквести – це справжня інтерактивна гра, за допомогою якої студенти вчаться мобілізуватися і швидко розв'язувати нестандартні завдання.
- * Знання цінні в поєднанні з логічним мисленням, творчою думкою, вмінням виходити за рамки стереотипів, тому виховні заходи проводимо у вигляді КВІЗу – інтелектуально-розважальної вікторини. Лайф-хак – участь в іграх проєкту Національний Quiz в рамках якого організуються рейтингові ігри.

Рекомендації щодо організації участі студентів:

- 1) Збираємо команду 2-14 осіб;
 - 2) Реєструємо команду.
- * На окремих етапах виховних заходів доцільно використовувати ігри – пазли. Створення таких ігор можливо на платформі Classtime. Переваги платформи - зрозумілий інтерфейс, легкий у користуванні, недоліки – частина функцій платна.

- * Додають до виховних заходів цікавості та відчуття змагання Всеукраїнські інтернет-конкурси. Переваги таких конкурсів – завдання можна виконувати у зручний час. Як приємний бонус, за результатами виконаних завдань, студенти отримують сертифікати всі, без виключень (за призові місця або за участь).

Рекомендації щодо організації участі студентів в онлайн-конкурсах:

- 1) Обраємо конкурс (платформи НаУрок, Всеосвіта та інші.);
- 2) Реєструємо студентів;
- 3) Повідомляємо студентам коди доступу.

- * В рамках акції «Відкрий для себе Україну» організація екскурсій до мальовничих куточків нашої країни, архітектурно-історичних пам'яток. Лайф-хак – в дорозі проведення тематичних вікторин та «ні-таків» із солодкими призами, і 2-3 години шляху пролітають непомітно. В умовах дистанційного навчання як лайф-хак – віртуальні екскурсії до музеїв України та світу.

Рекомендації щодо проведення он-лайн екскурсій:

- 1) Заздалегідь обираємо музей або виставку;
- 2) Готуємо інформацію про експонати та виставки, бо супровід гіда-екскурсовода не завжди передбачено;
- 3) Плануємо шлях, яким будете рухатись, щоб охопити всі виставки та інсталяції.

Лайф-хак - обираємо віртуальні тури Українськими музеями під відкритим небом для економії часу на підготовку до виховного заходу, оскільки вони містять короткі коментарі до кожної експозиції та музичний супровід.

Лайф-хак – при підготовці та проведенні виховних заходів користуємось золотими правилами педагога:

- * Щоразу, коли тобі хочеться командувати дітьми, згадай своє дитинство й про всякий випадок з'їж морозиво.
- * Нехай усі манекенниці світу, побачивши твою посмішку, подадуть у відставку.
- * Не заходь у душу до дітей, якщо тебе про це не просили.
- * Жартуй доти, доки не навчишся.
- * Щоразу, коли хочеться нагрубити кому-небудь, рахуй до мільйона.
- * Люби свою адміністрацію так само, як і вона тебе, і ти проживеш довге й щасливе педагогічне життя.
- * Говори батькам завжди найкращу правду, яку ти знаєш.
- * Вищим проявом педагогічної успішності є усмішки на обличчях дітей.
- * Одягайся так, щоб ніхто не сказав тобі вслід: «Ось учителька пішла».
- * Пам'ятай: якщо твій голос стає загрозливо хрипким, значить, ти робиш щось не те.
- * Якщо ти вмієш звичайний факт подати як відкриття й домогтися подиву й захоплення студентів, то можеш вважати, що половину справи ти вже зробив.

Корисні посилання:

<https://osvita.diia.gov.ua/> Платформа Дія. Цифрова освіта.

<https://covid.unian.net/10922972-top-10-luchshih-virtualnyh-ekskursiy-v-ukraine.html> Топ-10 кращих віртуальних екскурсій в Україні.

<https://naurok.com.ua/konkurs> Всеукраїнські онлайн конкурси.

<https://vseosvita.ua/webquest> Платформа для створення веб-квестів «Всеосвіта».

<https://youtu.be/2Gu6ClyvMls> Інструкція до створення гри-пазли на платформі Classtime.

<https://www.facebook.com/quizchernihiv/> посилання на сторінку Facebook Національний QUIZ Чернігів

SMART-ОСВІТА І «ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ»

*Кузьомка Зінаїда Миколаївна,
циклова комісія загальноосвітніх дисциплін*

Інформаційні технології проникли в усі сфери сучасного життя. Відбувається швидке зростання інформації (кожна інформація подвоюється 72 години), скорочення періоду розвитку технологій щодо періоду зміни поколінь людей, віртуалізація практично всіх сфер діяльності, неймовірна кількість новітніх комп'ютерних технологій, що полегшили повсякденне життя.

«Технологічний вибух» не тільки зумовлює неминучий перехід суспільства на вищий етап розвитку, але й не оминув освітній процес.

Зміни освітньої діяльності охоплюють, перш за все, необхідність постійного, швидкого оновлення змісту навчальних дисциплін, а по-друге, врахування нових цінностей, особливостей людей, що народилися у XXI столітті.

Оскільки розвиток технологій є швидким, більша частина освітнього змісту відстає від використовуваних технологій на 2-3 покоління. Знання «старіють» з періодичністю 5 років, відповідно рівень компетенцій зменшується у багатьох професіях на 50 % - знання фахівців після закінчення періоду навчання у вишах застарілі наполовину [1, с.20]. Якщо у 50-ті роки XX століття вважалося, що отримати освіту достатньо раз у житті, то стрімкий розвиток технологій, комп'ютеризація багатьох сфер людської діяльності показали, що цього недостатньо. Освітні технології повинні відповідати потребам суспільства, тому все більше людей у світі підтримують гасло розумного розвитку (smart-розвитку) суспільства: «Освіта - протягом життя». Безперервна освіта пояснюється цілком зрозумілими об'єктивними факторами: прогресом у виробництві та технологіях, збільшенням обсягу інформації, у тому числі наукової, наявністю і поглибленням невирішених глобальних проблем. Це свідчить про те, що розвиток сучасного суспільства та його технологій невіддільні від безперервного та повсюдного навчання, технологія якого також вимагає змін.

«Вибух технологій» викликав зміни в свідомості людини. Найбільші зміни відбуваються у свідомості молодого покоління, яке виростає на «девайсах» і відчуває себе незручно без постійного доступу до Інтернету. Людину XXI століття взагалі іноді називають «симбіозом» масової комп'ютеризації всіх сфер життя і Всесвітньої павутини Інтернет.

У 1991 році американці Ніл Хоув і Вільям Штраус створили цікаву теорію поколінь: кожен 20 років народжується нове покоління людей. Нинішні діти й підлітки - це покоління Z, «цифрове покоління», вони не просто ростуть в Інтернеті, а з усіма сучасними технологіями на «ти» з раннього дитинства і своє життя без них не уявляють. Серед найбільш загальних характеристик цього покоління є те, що великі обсяги інформації не створюють їм ніяких труднощів, більшість знань вони отримують з інтернет-ресурсів, кругозір досить поверхневий, у процесі навчання їх потрібно постійно мотивувати.

Результати наукових форумів, конференцій останніх років, пов'язаних з інформатизацією, свідчать про тенденцію переходу інформаційного суспільства до суспільства знань або розумного суспільства (smart-суспільства), провідною парадигмою якого є намір поліпшити всі сфери життя людини, використовуючи інформаційні технології для створення нової якості життя [3, с. 39].

Термін smart (англ. smart – кмітливий, розумний) стали часто використовувати після саміту G-20 у Сеулі (Республіка Корея) у 2010 році, де відбувся форум інформаційних технологій. У Республіці Корея, Японії, США, багатьох країнах Європи ідея розумного суспільства вже давно реалізується у життя.

Компонентом розумного суспільства є smart-освіта. У широкому сенсі це навчальний процес, який передбачає використання технологічних інновацій та Інтернету, що надає можливість здобувачам освіти набувати професійні компетенції на основі системного багатовимірного бачення і вивчення дисциплін, враховуючи їх багатоаспектність та безперервне оновлення змісту. Це навчання базується на використанні освітнього електронного середовища.

Smart-освіта – це застосування для освітніх цілей смартфонів, планшетів, інтерактивних дошок - смартбордів, інших пристроїв з доступом до Інтернету, різних навчальних програм і додатків [1, с.21].

Мета Smart-освіти - забезпечити майбутніх фахівців необхідними навичками для успішної професійної діяльності в цифровому суспільстві.

Як зазначає Семеніхіна О.В. у статті «Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства», дослідник В.П.Тихомиров, аббревіатуру SMART пояснює наступним чином: S - самостійний, M - Мотивований, A - Адаптований, R- ресурсозабезпечений, T - технологічний. В. П. Тихомиров стверджує, що розумна освіта або «розумне навчання» - це гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою контенту з усього світу, що знаходиться у вільному доступі. Ключем до розуміння smart-освіти є широка доступність знань.

У суспільстві, де молоде покоління потребує сучасних освітніх технологій, неминучими змінами є збільшення ваги електронних навчальних матеріалів; перегляд методик подання навчального матеріалу від наукового до науково-популярного та ігрового; переорієнтація технологій навчання на особистісні та індивідуальні підходи.

Smart-освіта ставить нові вимоги до педагогів: сучасний викладач - це людина, представлена в Інтернеті через презентацію курсів, консультування, перевірку завдань, проведення відеолекцій, відеосемінарів, дистанційного навчання [2, с.251].

Розгляд сучасних освітніх підходів «розумного навчання» важливий для проведення освітньої діяльності в коледжах. Процес навчання в коледжах орієнтується в основному на середній рівень знань і здібностей студентів, що багато в чому залежить від рівня базової підготовки. Є проблема «інтелектуальних обмежень» студентів - сучасна молодь у своїй більшості мало читає, інформаційні технології найчастіше використовуються у вузьких сферах (ігри, соціальні мережі), як правило, студенти невмотивовані до навчання. Традиційна система навчання, в якій єдиним джерелом знань був викладач і нові знання студенти отримували в аудиторії або через книгу, «не сприймається» «цифровим поколінням». Практично неможливо зацікавити сучасного студента, який має доступ до численних електронних матеріалів, простими текстовими посібниками.

Тому саме інформаційно-комунікаційні технології дозволяють посилити мотивацію студентів до освоєння дисциплін, значно розширюють можливості ознайомлення їх з навчальним матеріалом. Ці елементи smart-освіти дозволяють студентам навчатися за допомогою електронних навчально-методичних комплексів, що містять лекційні, лабораторні та практичні матеріали, завдання для самостійної роботи, питання для підсумкового контролю, а також дають можливість переглядати роботи студентів, які опанували курс за попередні роки. Smart-технології використовуються студентами для підготовки індивідуальних проєктів; при виконанні курсових і дипломних проєктів викладач може дистанційно консультувати студентів. Вже стає нормою проведення навчальних занять з використанням мультимедійних презентацій Microsoft Power Point за допомогою інтерактивного обладнання

(інтерактивні дошки SMART Boards з програмним забезпеченням SMART Notebook). Широке застосування знаходять не тільки традиційний пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point), але і різні медіа-програвачі для створення, перегляду, прослуховування відео та аудіо матеріалів, а також мобільні додатки.

Отже, електронне навчання та мультимедійні технології активізують пізнавальний процес, забезпечують можливість візуалізації навчального матеріалу, що підвищує ефективність роботи на заняттях (за дослідженнями вчених при спільному використанні звукових і візуальних засобів навчання ефект зростає на 65%).

Водночас, smart-підходи вимагають не надання готових знань, а створення умов для набуття власного досвіду та навичок у молоді. Відповідно до концепції smart-навчання функцією викладача є не подання готових істин, а якісна навігація контентом; навчальні курси, крім забезпечення набуття знань, умінь і навичок, повинні одночасно мотивувати до навчання.

Перехід до «розумної» освіти – вимога часу, умова і можливість розвитку суспільства. Механізмом мотивації сучасного «цифрового покоління» студентів повинна стати актуалізація внутрішніх потреб та введення студента в активну самостійну діяльність - від системи: викладач - підручник - студент до особистісно орієнтованої: студент (творча особистість) - інформаційно-комунікаційні технології - викладач (консультант).

Джерела та література

- 1 Бембель Н. Smart-освіта як фактор глобальної стратегії формування smart-суспільства. Smart-освіта: ресурси та перспективи: зб. тез доп. II міжнар. наук.-метод.конф., м. Київ, 23 листопада 2016р. м. Київ. С. 20-21. URL: <https://www.knteu.kiev.ua/file/MTc=/d87f90e5eab7630e4cf4b87b407aab8a.pdf>
- 2 Мельниченко С. Smart-університет: реалії та перспективи. Smart-освіта: ресурси та перспективи: зб. тез доп. міжнар. наук.-метод.конф., м. Київ, 16-17 жовтня 2014р. м. Київ. С. 249-252. <https://www.knteu.kiev.ua/file/MTc=/27c76eed8882ee254a932fe741d16af7.pdf>
- 3 Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства. Вісник Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка, 2015. №5. С. 34-44.

УРАХУВАННЯ ТИПІВ ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

**Гуз Юлія Валентинівна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін**

В методиці вже давно відомо про значний вплив особистісних якостей індивіда, його психологічних, фізіологічних характеристик на процес навчання іноземної мови, і інтелект не є виключенням. Для того, щоб досягти поставлених цілей у навчальній програмі, потрібно враховувати особливості різних типів інтелекту та знаходити відповідні підходи до студентів, оскільки від цього залежить успішність навчання діалогічного мовлення. Саме тому виникає необхідність розробки методів діагностики рівня розвитку інтелекту.

Проблема інтелекту давно привертає до себе увагу. Добре відомі праці у цій галузі відомих вчених М. Лейтеса, Г. Гонрада, Г. Айзенка, С. Л. Рубинштейна, Ч. Спірмена та ін [1]. Проте, на сьогоднішній день найвідомішою є теорія множинного інтелекту Говарда Гарднера. Ця теорія отримала всесвітнє визнання як одна з найбільш новаторських теорій пізнання

інтелекту людини. За Г. Гарднером, теорія множинного інтелекту базується на двох важливих твердженнях: 1) всі люди володіють всіма типами інтелекту; 2) всі ми володіємо різноманітними інтелектуальними профілями.

Гарднер розглядає інтелект не як сукупність багатьох здібностей, а він вважає його сукупністю семи різноманітних основних, базових, корінних інтелектів, які складають вербальний, логіко-математичний, візуальний, кінестатичний, міжособистісний, внутрішньоособистісний, музичний типи інтелекту [2]. Кожний із цих типів інтелекту має свою структуру, функції, мову і тому є особливим потенціалом для розвитку. Коротко опишемо їх.

Вербально-лінгвістичний інтелект – це здатність ефективно застосовувати слова в усній або в письмовій формі. Студент, який володіє високим рівнем вербально-лінгвістичного інтелекту, любить читати, писати, розповідати історії та насолоджується грою у словесні ігри. Тому при навчанні діалогічного мовлення можна спиратися на ці особливості, оскільки такі студенти добре сприймають не тільки усні пояснення викладача, але й письмові.

Логіко-математичний інтелект – це здатність використовувати індуктивний і дедуктивний умовиводи, вирішувати абстрактні проблеми та логічні головоломки, розуміти складні відносини взаємозалежних концепцій, ідей і речей, ставити запитання, експериментувати, підраховувати тощо. Тому, під час навчання діалогічного мовлення викладачу слід застосовувати таблиці, схеми.

Візуально-просторовий інтелект – інтелект, задіяний для розуміння картин та образів, передбачає здатність уявляти, машинально малювати, працювати над проектом дизайну тощо. Зорові сприйняття комбінуються з попередніми знаннями, досвідом, емоціями й образами, що дозволяє створювати нове бачення для інших. Тому під час навчання діалогічного мовлення викладачу слід застосовувати велику кількість наочності.

Кінестатичний інтелект – свідомість усього тіла, дає можливість контролювати й інтерпретувати рух, танцювати, бігати, стрибати, торкатись, жестикулювати, керувати фізичними предметами, встановлювати гармонію тіла й розуму. Тому для навчання діалогічного мовлення викладачу слід більше звертати увагу на міміку, жести, а також залучати різноманітні рухи [2].

Музичний інтелект – цьому інтелекту сприяє почуття звуку й емоційна здатність реагувати на нього. Тому для навчання діалогічного мовлення слід використовувати аудіозаписи.

Міжособистісний інтелект – представлений здатністю швидко розпізнавати й оцінювати настрої, наміри, мотивації та почуття інших людей. Цей інтелект містить у собі сприйнятливості до виразу обличчя, до голосу й жестів, здатність розпізнавати безліч різних міжособистісних сигналів і вміння точно реагувати на ці сигнали з точки зору прагматики. Тому для навчання діалогічного мовлення таким студентам краще давати роботу спільну для декількох студентів.

Внутрішньоособистісний інтелект – представлений здатністю чітко сприймати себе (бачити власні переваги та недоліки), свідомо помічати внутрішній настрій, наміри, мотивації, темперамент і бажання; здатністю до самодисципліни, саморозуміння й самооцінки. Людина, яка має цей тип інтелекту, відчуває себе краще, якщо має можливість обмірковувати дії й учинки та робити самооцінку. Таким студентам можна запропонувати самостійно оволодіти матеріалом.

Таким чином, розглянувши і проаналізувавши існуючі типи інтелекту, ми дійшли висновку, що врахувавши їх при навчанні діалогічного мовлення, студентів можна навчати набагато ефективніше. До таких типів інтелекту належать: вербально-лінгвістичний, логіко-математичний, візуально-просторовий, кінестатичний, музичний, міжособистісний та

внутрішньоособистісний. Проте, існує проблема в їх правильному діагностуванні та визначенні домінантного типу інтелекту і на його основі, розробка методики [2].

Список використаних джерел

1. Палій А. А. Диференціальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 432 с.
2. Множинний інтелект: від теорії до практики. URL: <http://osvita.ua/school/theory/1740/> (дата звернення 21.03.2019)
3. Гарднер Г. Множинні інтелекти. Теорія у практиці. Хрестоматія. Пер. з англ. Купко Д., Свято Р. Київ: Мегатайп, 2004. 288 с.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Зуйкова Олена Вікторівна

Трусевич Олена Вячеславівна,

циклова комісія філологічних та економічних дисциплін

Різноманітні системи дистанційного навчання (distance learning) широко використовуються у США, країнах Європейського союзу та багатьох інших країнах. Дистанційне навчання є важливою складовою навчального середовища для одержання базової вищої освіти, перепідготовки, підвищення кваліфікації, курсів тощо. При цьому єдиного терміну, що визначав би дану систему навчання немає. Тому за кордоном поряд із терміном “distance learning” широко застосовуються такі як “e-learning”, “teleteaching”, “online learning”, “Internet-based learning” тощо. Причинами цього є різноманітність способів використання інформаційно-телекомунікаційних технологій у навчальному процесі [1, p.1].

В Україні дистанційна освіта, відповідно до Положення про дистанційне навчання, розвивається перш за все як форма навчання, що рівноцінна з денною, вечірньою, заочною формами та екстернатом. Під дистанційним навчанням розуміється “індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій” [1, p.1].

Перевагами системи дистанційного навчання є раціональне поєднання електронного навчання та навчання в рамках звичної взаємодії “викладач-студент”, можливість проведення спільних лекцій, конференцій та круглих столів в режимі он-лайн. Все це дозволяє ефективніше використовувати інформаційні технології у навчальному процесі, забезпечувати мобільність студентів, надаючи їм змогу переглядати лекції та перевіряти якість засвоєння знань у зручний для них час. Способи і методи дистанційного навчання, яке стає дедалі популярнішим і активно запроваджується у провідних вузах країни, розвиваються дуже стрімко, особливо популярною серед них є така інтерактивна форма як віртуальний університет [1, p.1].

Метою використання дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми ступенями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників [1, p.1].

В наш час все більше освітян розуміють важливість розвитку системи дистанційного навчання, яке суттєво розширить можливості і підвищить конкурентноздатність вітчизняного ринку освітніх послуг, збільшить доступність до них різних соціальних груп та категорій населення, створить передумови для прискорення розвитку всіх стратегічно важливих сфер нашого суспільства і полегшить повноцінне входження України у світовий інформаційний простір, зберігаючи при цьому високоякісний людський капітал [2, р.1].

З метою забезпечення розвитку системи дистанційного навчання Міністерством освіти і науки України проведено певну роботу. Зокрема, розроблено Програмку розвитку системи дистанційного навчання, яку затверджено Кабінетом Міністрів України, розроблено і зареєстровано у Міністерстві юстиції Положення про дистанційне навчання, підготовлено і розглянуто на засіданні державної акредитаційної комісії і прийнято за основу проект Ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти за дистанційною формою навчання, розроблені проект Положення про регіональні центри системи дистанційного навчання та проект Норм часу для планування і обліку навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, які забезпечують навчання за дистанційною формою [2, р.1].

Звичайно, дистанційна освіта буде розвиватись в напрямку створення віртуальних університетів, однак на перспективу повинні бути опрацьовані та законодавчо врегульовані питання прийняття єдиних державних стандартів дистанційної освіти, сертифікації та ліцензування дистанційних курсів та систем оцінювання якості надання ними освітніх послуг та проведення підсумкової атестації студентів, підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, що беруть участь у дистанційному навчанні [1, р.1].

Дистанційне навчання надає здобувачам вищої освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок, а викладачам в свою чергу дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання із застосування концептуального і математичного моделювання явищ і процесів. Розвиток дистанційного навчання буде продовжуватися і вдосконалюватися із розвитком інтернет-технологій і вдосконалення методів дистанційного навчання [3, р.9].

Використані джерела

- 1 https://informatika.udpu.edu.ua/?page_id=1762
- 2 <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/04.html>
- 3 http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf

РОЗКАЖИ МЕНІ ПРО МЕНЕ. ЧОМУ І ЯК ДАВАТИ ФІДБЕК

*Івашенцева Євгенія Геннадіївна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Зворотний зв'язок - це будь-яка реакція викладача на поведінку або навчальні успіхи здобувача освіти. Мета зворотного зв'язку завжди одна: поліпшення успішності, а тому її часто плутають із критикою. [1, с.13]

Багато хто з нас пам'ятає шкільних учителів, які зверталися до учнів лише, щоб виправити їхні помилки (Не судимо суворо: при великій кількості учнів і амбітних державних завданнях на позитивний зворотний зв'язок не завжди вистачає часу і / або сил.).

Якщо зворотний зв'язок для студента стає синонімом критики, негативного відгуку, то з часом він почне боятися помилок, уважатиме за краще відмовчуватися - і навчальний процес зайде в глухий кут. Дослідження показують: коли зворотний зв'язок є переважно негативним, це погано позначається на успішності та мотивації студентів.

Розглянемо, як зробити зворотний зв'язок позитивним (або хоча б нейтральним), щоб він стимулював студента до праці і вселяв правильну психологічну установку: «я можу».

➤ Використовуємо «правило бутерброда».

Завдання зворотного зв'язку - донести до студента, що він робить неправильно, але не відбити при цьому бажання продовжувати спроби. Найпростіше це зробити, якщо дотримуватися принципу: «похвала - критика - похвала». Якщо провести аналогію зі шлюбом або взаєминами дітей і батьків, доречі, психологи радять на одне «негативно заряджене» висловлювання вимовляти чотири «позитивно заряджених».

Якщо не знаходите, за що похвалити, по суті завдання, шукайте в поведінці студента. Щиро звучить і при цьому є ефективним формулювання: «я помітив (а)»: «я помітила, що ви вже два тижні старанно виконуєте завдання» або «я помітив, що вам подобаються завдання цього типу».

Нехай вас не бентежить необхідність надмірно хвалити: студенту корисно знати свої сильні сторони, аналізувати вдалі відповіді і причини, що лежали в їх основі.

➤ Обираємо правильний момент.

Оптимально давати зворотний зв'язок тоді, коли в ньому з'являється необхідність, відразу після зробленої помилки або спроби що-небудь сказати, зробити, виконати. Якщо зволікати з оцінкою і виправленнями, студент просто забуде суть завдання і не зв'яже ваш зворотний зв'язок зі своїми діями.

Але стилі навчання у всіх різні. Є студенти, яким простіше зважитися на складне для них завдання, якщо викладач не виправляє кожне неправильно сказане слово. Спостерігайте за реакцією, поекспериментуйте, щоб вибрати оптимальний момент для зворотного зв'язку (А можна і в лоб запитати.).

➤ Зосереджуємося на кінцевій меті.

Бездоганна граматики і правильна вимова - це прекрасно, але мало хто зі студентів приходить учити англійську мову заради них. У більшості є навчальні завдання, прив'язані до життєвих цілей і мрій. Якщо, даючи студенту зворотний зв'язок, ви будете підказувати способи швидше і легше досягнути бажаного, то навіть тактовна критика не буде сприйматися «в багнети».

➤ Слідкуємо за мімікою, жестами і мовою тіла.

Зворотний зв'язок викладач англійської найчастіше дає усно, а тому важливо стежити не тільки за формулюваннями, але й за виразом свого обличчя. Небажано, щоб воно відображало ваше «цілковите несхвалення».

З іншого боку, корисно знайти (дзеркало в допомогу) стриманий, що не засуджує, але серйозний, «особливий» вираз обличчя, який ви зможете використовувати, щоб натякнути на помилки. Звикнувши до нього, студенти зможуть уникнути неприємного для них зворотного зв'язку, просто виправляючи помилки на ходу.

➤ Зробимо акцент на чомусь одному.

Зворотний зв'язок буде ефективнішим, якщо ви зосередитеся на одному важливому параметрі, про який студента потрібно попередити: наприклад, на вимові або на правильному вживанні граматичної конструкції. Так, є або можуть бути й інші недоліки, але виберіть один або пов'язану групу значущих, щоб прицільно попрацювати над ним. Так зворотний зв'язок стане більш навчальним та ефективним, при цьому менш болючим для самооцінки.

- Оцінюємо характер студента і його впевненість у собі.

Одним важливо, щоб їх підштовхували, ставили високу планку, очікували від них багато чого і більшого. Іншим похвала і підбадьорливі слова потрібні кожні 10 хвилин. Треті болісно реагують на будь-яку оцінку, сприймаючи її як особисту образу. Важливо діяти тактовно і обережно, - щонайменш до тих пір, поки не знатимете студента ближче, і він не відчує до вас довіру.

- Записуємо помилки і успіхи студента.

Для цього підійде сторінка в блокноті або спеціальний файл на комп'ютері. Витратьте 3-5 хвилин, поки свіжі спогади про заняття, щоб записати вдалі фрази студента, його глибокі питання, результати тестів (або помилки, які в них проскочили). Датовані коментарі допоможуть вам у майбутньому давати більш аргументований, позбавлений зайвої «води» або емоційності зворотний зв'язок.

- Хвалімо по-справжньому.

Безглузді фрази типу «відмінна робота» і «молодець» швидко втрачають свій педагогічний сенс, адже в них немає глибини спостережливості й істинної оцінки. Із одного боку, студенти перестають на них реагувати. З іншого, починають їх очікувати (навіть якщо не заслужили).

Якщо досягнення «рядове», і сам студент сприймає його таким, - на успіхи досить із посмішкою кивнути. Якщо ж важливе, і в студента все вийшло, - не соромтеся позитивних, мотивуючих, захоплених формулювань і промовляти вголос суть досягнення. [3]

Мотиваційний коуч Енді Робертс (Andi Roberts) придумав аббревіатуру, яка характеризує ефективний зворотний зв'язок. Звучить вона так: BOOST (boost з англійської - підтримка, прискорення) your feedback.

B - Balanced: включає себе продумане поєднання похвали, критики і порад щодо поліпшення.

O - Observed: звучить тільки на дії студента (НЕ бездіяльність або наміри).

O - Objective: не привносить у зворотний зв'язок очікування або суб'єктивні думки того, хто його дає.

S - Specific: наводить приклади зроблених помилок, формулює конкретні успіхи, співвідносить поради щодо поліпшення з тими завданнями, які стояли, і тими завданнями, які студент виконав.

T - Timely: звучить тоді, коли для студента це буде найбільш корисно. [2]

Список використаних джерел:

1 Douglas Stone, Sheila Heen. Thanks for the Feedback: The Science and Art of Receiving Feedback Well - Penguin, 2015 – 368

2 <http://masterfacilitator.com/social-styles-coaching-360degree-feedbackmultirater/>

3 <http://skyteach.com>

АКТУАЛЬНІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В КОЛЕДЖІ

Піцолка Ірина Анатоліївна

Гуз Юлія Валентинівна,

циклова комісія філологічних та економічних дисциплін

Загальновідомо, що студенти міцно засвоюють тільки те, що пройшло через їхнє індивідуальне зусилля. Тож говоримо про нагальну потребу підготовки фахівців майбутнього, конкурентоспроможних і творчих, здатних оперативно вирішувати нестандартні виробничі, наукові, навчальні завдання з максимально значущим ефектом як для себе, так і для суспільства.

Самостійна робота студента забезпечує міцне оволодіння знаннями і необхідними навиками. Самостійне опрацювання матеріалу сприяє розвитку навиків студента стосовно ведення конспекту і засвоєння матеріалу.

Система самостійної роботи студента має забезпечити: формування самостійності студента (головна мета системи); засвоєння ним умінь і необхідних для цього знань та навичок; подання студентові предмета діяльності; забезпечення контролю дій студента; інформування студентів про рівень досягнення цілей; завдання характеристик продукту діяльності студента; визначення вимог до результатів діяльності студента; створення зовнішніх умов самостійної роботи студента; забезпечення внутрішніх умов (мотивація дій); урахування індивідуальних особливостей кожного студента; надання студентові можливостей планування власних дій.

Проблема самостійності студентів при навчанні не є новою. У наш час, в умовах розвитку ринкової економіки, коли спостерігається небувалий ріст обсягу інформації, від кожної людини потрібен високий рівень професіоналізму й такі ділові якості як заповзятливість, здатність орієнтуватися, приймати рішення, а це неможливо без уміння працювати творчо.

Сьогодні самостійність є однією з найважливіших рис економіста, який повинен постійно поповнювати існуючі знання новими. Адже економічна наука не стоїть на місці. Вона знаходиться в динамічному русі, постійно вдосконалюється та вимагає від фахівців постійних змін.

Самостійна робота студентів є одним з компонентів навчального процесу, а тому, як і всі складові його, являє собою систему організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на підготовку за напрямками і спеціальностями фахівців відповідних освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Самостійна робота студентів (СРС) – це складне педагогічне явище. Вчені визначають її як форму, метод, прийом, спосіб, умову, управління тощо. Існує велика кількість визначень даному феномену. Але в першу чергу – це активна пізнавальна діяльність студента, яка здійснюється самостійно або під керівництвом викладача. Головною ознакою такої діяльності є зовсім не те, що студент працює без сторонньої допомоги, а в тому, що мета його діяльності одночасно несе в собі функцію управління цією діяльністю. Самостійна робота призначена для оволодіння кожною дисципліною, а також для формування навичок самостійної роботи загалом, у науковій, професійній діяльності; знаходження конструктивних рішень, виходу з кризової ситуації [4, с. 2].

Самостійна робота є таким засобом навчання, який у кожній конкретній ситуації засвоєння відповідає конкретній дидактичній меті та її завданню; формує на кожному етапі в того, хто навчається, необхідний об'єм і рівень знань, навичок і вмінь для вирішення певного класу пізнавальних завдань і відповідно просування від незнання до знання, від нижчих до вищих рівнів розумової діяльності; виробляє в тих, хто навчається, психологічну установку на систематичне поповнення своїх знань і формування вмінь орієнтуватись у потоці наукової та політехнічної інформації при вирішенні нових пізнавальних завдань; є важливою умовою самоорганізації і самодисципліни в оволодінні методами пізнавальної діяльності; є важливим знаряддям педагогічного управління самостійною пізнавальною діяльністю [4, с. 4-5].

Самостійна робота – це різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності студентів, спрямовані на досягнення окресленої дидактичної мети і виконуються без прямої участі науково-педагогічного працівника, але за його завданням у спеціально відведений для цього час, вільний від обов'язкових для відвідування навчальних занять.

Провідні науковці стверджують, що в процесі самостійної роботи реалізуються і розвиваються творчі можливості особистості, а особливості процесу творчості полягають у тому, що сам процес впливає на його результат, який, у свою чергу, виражається не тільки у

предметному плані, а й у зміні самого суб'єкта творчості. Тому досягти високого рівня інтелектуального розвитку особистості можливо тільки через новий підхід до використання форм активізації пізнавальної діяльності, серед яких ми виокремлюємо самостійну роботу [6, с. 18-19].

Основним завданням самостійної роботи студентів є системне і послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських і світових стандартів. Самостійна робота студентів орієнтована на вирішення наступних завдань:

- визначення вимог та умов, необхідних для організації самостійної навчальної і наукової роботи студентів;
- створення умов для реалізації єдиного підходу викладацького складу до організації самостійної роботи студентів з метою закріплення та поглиблення їх знань, професійних умінь та навичок;
- сприяння формуванню у студентів практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (курсіві роботи, проекти, розрахунково-графічні роботи, самостійні роботи тощо);
- сприяння оволодінню сучасними технологіями навчання (комп'ютерними, мультимедійними, інтернет-ресурсами тощо);
- сприяння формуванню у студентів культури вдумливої роботи, самостійності й ініціативності у пошуку та набутті знань, необхідних для гармонійного розвитку особистості студента [6, с. 18].

Організація самостійної роботи, а тим більше контроль якості знань і навичок потребує чіткого узгодження з цілями навчання, виховання і самоосвіти. Історія педагогічної думки свідчить, що ця проблема хвилювала педагогів, викладачів усіх часів.

Організаційними ознаками самостійної роботи є:

- наявність завдань для самостійної роботи;
- надання спеціального часу для їх виконання;
- планування методів, засобів і форм самостійної роботи;
- здійснення студентами навчальної діяльності (колективної чи індивідуальної), їхня активність при цьому;
- самоконтроль і поточний контроль;
- управління цією роботою з боку викладача;
- наявність очікуваних результатів.

Не заглиблюючись у це кардинальне питання, вважаємо за необхідне підкреслити, що кожний викладач має виробити власний погляд на проблему. Сучасні підходи до СРС як до провідної, а у найближчому майбутньому й основної форми навчання, в умовах інформаційного суспільства вимагають розробки нового змісту, принципів, методів, форм і засобів реалізації процесу організації самостійної роботи студентів [2, с. 9].

Майже без перебільшення можна стверджувати, що навчання - це самоосвіта, яка ґрунтується на самостійній роботі студентів. Уся педагогічна і методична майстерність полягає в створенні оптимальних умов для такої роботи. Це особливо актуально для економічних знань, оскільки вони мають стати складовою життєвої практики людини.

У відборі методики організації самостійної роботи студентів викладач варто зважити на такі обставини:

1 Самостійна робота - це не тільки домашнє завдання. Це ще у значній мірі організація самостійної праці в навчальній аудиторії під керівництвом викладача. Отже, дуже важливо правильно визначити масштаб навчальних завдань і не боятися завищувати рівень його складності. Не можна, проте, допускати звикання до методики викладення матеріалу та самих

форм самостійної роботи. Поняття вибору форм самостійної праці передусім залежить від предмета та рівня його вивчення у конкретних навчальних обставинах. Аудиторна самостійна робота може реалізовуватися через проведення практичних занять, семінарів, а також читання лекцій, під час яких доцільно контролювати засвоєння матеріалу шляхом експрес-опитування, тестового контролю.

2 Форми активізації самостійної роботи різноманітні: задачі та вправи; тренінги; спеціально розвиваючі нестандартні запитання; рольові ігри і вправи; тести на поглиблене розуміння матеріалу; написання рефератів, проектів, презентацій; програмоване навчання та контроль; кросворди тощо. З порівняно нових форм організації самостійної роботи студентів і контролю за якістю їхніх знань потрібно виділити модульно-рейтингову систему [1].

3 Нетрадиційні форми домашніх завдань - великі можливості для запам'ятовування, зрозуміння та оптимізації навчального матеріалу дають також асоціативні малюнки. Мова асоціативних малюнків полегшує сприйняття та запам'ятовування навчальних текстів. Серед інших нетрадиційних форм самостійної роботи студентів можна виділити реферат, проект та презентації. Студенти мають навчитись викладати стисло, точно і зрозуміло суть проблеми та підходи до її вирішення. Одним з найефективніших та найцікавіших методів самостійної роботи є метод проектів. За допомогою цього методу студенти вчать самостійно шукати та відбирати необхідну інформацію, опрацьовувати її, робити свої власні висновки та представляти їх широкій аудиторії. Контроль такої самостійної роботи можна здійснити досить легко, адже на кожному етапі студенти звітують про проведenu роботу, створюють своє власне портфоліо, а в кінцевому результаті захищають проект [1].

На практичних та семінарських заняттях використання різних форм самостійної роботи студентів дозволяє зробити процес навчання більш цікавим. Крім того, це значно підвищує активність студентів.

Під час проведення семінарів і практичних занять студенти можуть виконувати СРС як індивідуально, так і малими (творчими) групами, кожна з яких розроблятиме свій проект (завдання). Виконаний проект (вирішення проблемного завдання) рецензується (по колу) іншою групою. Принагідно зауважимо: публічне обговорення та захист робіт підвищують роль СРС і підсилюють прагнення до її якісного виконання. Така система організації практичних занять дозволяє вводити в навчально-професійні завдання науково-дослідні елементи, спрощувати або ускладнювати завдання. Домашнє завдання може бути логічним продовженням робіт, виконаних на занятті. Обов'язкова вимога - посильність. Зазначимо, що позитивний результат дають нестандартні форми організації домашньої позаурочної діяльності студентів [5].

Позааудиторна самостійна робота студентів передбачає щоденну кропітку, організовану самостійну підготовку, яка виконується за завданнями викладача. Всі завдання мають бути розроблені таким чином, щоб у процесі їх виконання безперервно поглиблювалися знання, розвивалося мислення, формувалися уміння та навички. Для виконання студентами завдань для самостійної роботи розробляються методичні рекомендації з чітко складеними планами, списком літератури, коротким (тезисним) викладом теоретичного матеріалу. Індивідуальні завдання сприяють поглибленому вивченню студентами теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь, використанню знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань [3, с. 20].

Отже, самостійна робота студентів – це специфічний вид навчання, головною метою якого є становлення самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок; яка здійснюється безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять [1].

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

- 1 Авдеєнко А.П., Дементій Л.В. Організація самостійної роботи студентів // Проблеми освіти. Науково – методичний збірник – 2012 – № 27 – 246с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/samostijna-robota-studentiv-65183.html>
- 2 Бойко Н.І. Організація самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів в умовах застосування інформаційно-комунікаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія та методика професійної освіти" / Н.І. Бойко. – Київ, 2008. – 25 с.
- 3 Воевідко Л. М. Самостійна робота студентів: стрижнева компонента фахової підготовки / Л. М. Воевідко // Психолого -педагогічні науки. – 2015. – №1. – с. 17-21
- 4 Коробченко А. А. Теоретичні основи організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів, 6 с. – URL: http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/articles/2008/08_02kaatoo.pdf (Дата звернення 22.12.2018)
- 5 Електронні підручники [Електронний ресурс]. - Режим доступу <https://vseosvita.ua/library/organizacia-samostijnoi-roboti-studentiv-metodicni-rekomendacii-dla-vikladaciv-visih-navcalnih-zakladiv-1-2-rivniv-akreditacii>

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

*Попружна Олена Василівна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Інформаційні технології стали невід’ємною частиною життя людини. Сьогодні не можна вважати викладання дисциплін якісним, якщо викладач не використовує у своїй роботі зі студентами комп’ютерні технології та можливості інтернету.

Використання інформаційних технологій навчання дає змогу зацікавити студентів самостійним пошуком різних джерел інформації, розвивати їх творчі здібності, критичне мислення, вміння аргументовано, розлого і образно висловлювати свої думки, судження, оцінки. Саме тому працюю над вирішенням науково-методичної проблеми «Використання інформаційних технологій на заняттях української мови та літератури як засіб підвищення якості навчальних досягнень студентів». Адже комп’ютерні технології — справжня знахідка для маніпулювання з інформаційним простором.

Сучасному викладачеві вже недостатньо просто мати глибокі предметні знання, володіти практичними вміннями та навичками. Йому необхідно творчо використовувати набуті знання в нестандартній змінній ситуації, виявляти конструктивність в організації і плануванні педагогічного процесу [1].

Досвід переконує, що комп’ютер сприяє не тільки розвитку самостійності, творчих здібностей студентів, його застосування дозволяє змінити саму технологію надання освітніх послуг, зробити заняття більш наочним і цікавим. Також забезпечує активізацію діяльності викладача та студентів на занятті, сприяє здійсненню диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку спеціальної або загальної обдарованості, формуванню знань, посилює міжпредметні зв’язки. Все це дає можливість покращити якість навчання. Саме цим обумовлюється актуальність представленого досвіду.

Практична значимість та актуальність досвіду:

- забезпечує умови для розвитку творчої особистості студентів;
- сприяє позитивній мотивації студентів до пізнавальної діяльності, потребі в самопізнанні, самореалізації та самовдосконаленні;
- забезпечує особистісно орієнтовану модель навчання;
- робить можливим оригінальний підхід до побудови структури сучасного заняття української мови та літератури.

Організація навчально-виховного процесу свідчить, що чим частіше використовуються комп'ютери у процесі вивчення різних предметів, зокрема української мови та літератури, тим ефективнішими є результати навчання. Адже запам'ятовування інформації студентами відбувається таким чином: якщо сприймається лише слухова інформація, то засвоюється 20% матеріалу; якщо інформація отримується лише за допомогою зору, то запам'ятовується до 30% матеріалу. За умови комбінованого поєднання слухового та зорового каналів інформації людина спроможна швидко засвоїти до 60% отриманої інформації. Таким чином, використання мультимедіа сприяє кращому вивченню навчальної інформації на занятті [2].

На практиці доведено, що використовуючи мультимедійні технології, навчально-виховний процес відзначається такими перевагами:

- краще сприймається матеріал студентами, зростає їх зацікавленість;
- відбувається індивідуалізація навчання, розвиток творчих здібностей;
- скорочуються види роботи, що стомлюють студента, використовуються аудіовізуальні засоби з метою підвищення активності студентів;
- підсилюється динамічне подання матеріалу;
- забезпечуються умови для формування самооцінки студента та його для самостійної роботи.

Вважаю, що головне завдання використання ІКТ у процесі вивчення української мови й літератури - підвищити пізнавальний інтерес студентів до вивчення предмета. Загальновизнано, що особистість, яка зацікавлена, хоче пізнати матеріал, засвоює його набагато краще, ніж та, що не зацікавлена змістом того, що вивчає [3].

Практична частина

Використання інформаційних технологій на заняттях української мови та літератури може відбуватися різними способами, це залежить від низки факторів, найважливішими з яких вважаємо такі: потреби конкретного заняття, рівня володіння різними програмами та наявністю сертифікованих програм у системі середньої загальної освіти. Серед зазначених технологій використовую такі їх види:

1. Електронний підручник
2. Статистичні таблиці
3. Динамічні таблиці
4. Літературні портрети
5. Тестові завдання
6. Диктанти
7. Медіа-твори
8. Віртуальні екскурсії
9. Відеопозії
10. Буктрейлери (для заохочення до читання або ознайомлення з програмним твором)

На мою думку, оновлення змісту сучасної освіти, структури, методів, організаційних форм навчання української мови та літератури за допомогою комп'ютерних технологій спрямоване на створення оптимальних умов для покращення ефективності навчально-виховного процесу. Застосування мультимедійних технологій у процесі відбору, накопичення, систематизації і передачі знань, а також в організації різних видів навчальної діяльності є однією із значущих рис системи освіти, що формується зараз.

Список використаних джерел:

1. Карбованець О. Метод проектів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів [Електронний ресурс] / О. Карбованець, Н. Куруц, Н. Голуб, А. Майорош. – Режим доступу: <http://www.eduforme.org>.
2. Освіта навпаки, або Першопрохідці-STEM [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedpresa.ua/177304-osvita-navpaky-abo-pershoprohidtsi-stem.html>.
3. Семеніхіна О. Про формування у майбутнього вчителя умінь унаочнювати навчальний матеріал засобами комп'ютерної візуалізації / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Використання інноваційних технологій в процесі підготовки фахівців : II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, 28–29 березня 2017 року. – Вінниця, 2017.

МІЖЛИСПЦІПНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ) У МАЙБУТНІХ АВТОМОБІЛІСТІВ

*Ющенко Валентина Василівна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

На ринку праці найбільш затребуваними стають фахівці, що не тільки добре володіють своєю спеціальністю, а й здатні швидко адаптуватися й освоювати нові знання та навички, володіють аналітичним мисленням і можуть грамотно висловлювати свої думки, оформлювати ділові папери, уміти толерантно, аргументовано відстоювати свою позицію.

Готуючи фахівців, слід брати до уваги те, що невід’ємною частиною їхньої майбутньої діяльності, іміджу і, зрештою, успіху є вміння спілкуватися. За допомогою професійного мовлення майбутні фахівці закріплюють у пам’яті результати пізнання дійсності й цим об’єктивують свою свідомість, оскільки вона є загальним ефектом зближення праці й спілкування.

Курс української мови (за професійним спрямуванням) у ЗВО органічно продовжує формування національномовної особистості, розширює мовну компетенцію майбутнього спеціаліста у професійній сфері. Самому викладачеві-мовнику не під силу організувати роботу над вивченням фахової термінології як системи, що слугує основою для опанування майбутньою професією, знайти інформативні тексти за фахом, із великої кількості термінів відібрати найбільш уживані у певній сфері виробництва. Перспективи виходу з цієї ситуації полягають у співпраці викладачів української мови (за професійним спрямуванням) із викладачами профільюючих фахових дисциплін, у створенні інтегрованих методичних посібників з української мови, наповнених текстами, що несуть у собі базові знання для майбутніх спеціалістів, насичених найуживанішою фаховою термінологією.

Під час вивчення теми «Спеціальна термінологія і професіоналізми» студенти спеціальності 274 АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ пригадують значення фахових термінів, наприклад: **автомобіль** — це транспортна безрейкова машина на колісному або напівгусеничному ході, що приводиться в рух власним двигуном і призначається для перевезень вантажів, людей та виконання спеціальних завдань. Одним із цікавих завдань є добір термінів до запропонованих визначень, наприклад, ... до вантажного автомобільного рухомого складу належать: вантажні автомобілі; автомобілі-тягачі; причепи; напівпричепи. Безперечно, найбільш доцільним для засвоєння професійної термінології є використання невеликих, насичених термінами текстів зі спеціальності. При вивченні орфографії, морфології чи синтаксису потрібно використовувати професійні тексти й на основі їх виконати різнопланові завдання. Наприклад: *Запишіть текст, уставляючи пропущені орфограми. Коробка п.р..дач слугує для зміни в широкому д..апазоні крутного моменту, що передаєт..ся від зчеплення до кардан..ої передачі автомобіля, роз..єднання їх, а також зміни напряму обертан..я карданного в(В)ала(у).* Творчими є завдання скласти усне висловлення фахового спрямування чи діалог виробничої тематики з використанням професійної термінології. Необхідно пропонувати студентам виправляти помилки в побудові речень (*Автомобільний транспорт – самий мобільний з усіх існуючих видів транспорта*) чи редагувати словосполучення (*згідно графіка, приймати участь, загальні міроприємства, залізнодорожний транспорт тощо*).

Бажано залучати студентів до складання термінологічного фахового словника. Наприклад, для студентів спеціальності 275 ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ (НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ), використовуючи знання з дисципліни «Вантажні перевезення», доцільно підбирати такі творчі завдання, які формують відповідні професійні компетенції. Так, студенти добирають до термінів синоніми (*багаж – вантаж; водій – шофер, дорога – шосе, тракт, траса, магістраль, автострада* тощо), антоніми (*навантажувати – розвантажувати*), пароніми (*спеціальний – спеціалізований, показник – показчик, управління - правління*) та складають з ними речення. Користуючись довідниковою літературою, студенти підбирають фразеологізми зі словом дорога (*поперек дороги стояти, вказувати дорогу, дорога стелиться, збитися з дороги*) та пояснюють їхнє значення. Доцільно використовувати вправи на вимову та правопис термінів в українській мові. Наприклад, *подані іменники запишіть у родовому відмінку однини, підкресліть закінчення: автопоїзд,*

апарат, вал, вантаж, вплив, графік, зв'язок, контейнер, континент, матеріал, оберт, привід, пристрій, причеп. Цікавими є вправи на складання речень чи невеликих текстів із термінами та професіоналізмами (*дорожній лист – путівка, вантажна машина – вантажівка*), завдання із фразеологізмами професійного походження (*зелене світло, зелена вулиця, легка дорога тощо*).

Отже, для вільного володіння усною та письмовою формами професійного спілкування студенти автомобільних спеціальностей, по-перше, повинні мати чималий активний лексичний запас фахової термінології, адже мовленнєва специфіка наукового стилю визначається насамперед великою кількістю термінів, які активно обслуговують сферу професійно-виробничої діяльності. По-друге, саме професійно-мовленнєві навички забезпечать ступінь активної участі майбутніх фахівців у виробничому та суспільному житті країни.

Лише зацікавивши студентів їх майбутньою спеціальністю, ми зможемо прищепити любов до української мови та отримати національно свідомих, мовленнєво компетентних фахівців, що зможуть досягти особистісного й професійного самовизначення та домогтися самореалізації.

Список використаних джерел:

1. Амеліна, С.М. Формування культури діалогу у студентів аграрних вищих навчальних закладів: теорія і практика: монографія [Текст]. / С. М. Амеліна. – Дніпропетровськ : ДДАУ, 2007. – 363 с.
2. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / За ред. О. І. Пометун / О. І. Пометун, Л. В. Пирожченко. — К.: Видавництво А. С. К., 2004. — 192 с.
3. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. – 4-те вид., виправ. і доповн. / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2014. – 696 с.

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО – ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

*Поцелуйко Ірина Володимирівна
Лісова Марина Анатоліївна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Розвиток українського суспільства потребує істотних змін у системі національної освіти, оновлення її змісту. Швидка динаміка розвитку науки, техніки, економіки потребує переосмислення ставлення до освіти, професійної підготовки спеціалістів. Очевидною стає необхідність навчання та вдосконалення фахової підготовки, що пов'язана з посиленням ролі самостійної роботи студентів на всіх рівнях освітньої системи. Самостійна робота сприяє формуванню у студентів інтелектуальних якостей, необхідних майбутньому спеціалістові. Вона виховує у студентів стійкі навички постійного поповнення своїх знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організованості й ініціативи, випробовує його сили, перевіряє волю, дисциплінованість тощо.

Тому, обрана тема є актуальною, оскільки від організації самостійної роботи багато в чому залежать результати навчання студентів та їх майбутня практична діяльність.

Метою роботи є розгляд аспектів диференціації самостійної роботи студентів коледжу під час вивчення соціально - економічних дисциплін.

Учені й педагоги-практики завжди приділяли багато уваги дослідженню різних аспектів, пов'язаних із самостійною роботою. Значущість самостійної роботи в здійсненні процесу навчання знайшла своє відображення як у класичній педагогічній спадщині (Ф.-А. Дістервег, Я.А. Коменський, Й.Г. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, К.Д. Ушинський), так і у вітчизняній науковій думці (В.К. Буряк, О.А. Дубасенюк, М.Д. Касьяненко, В.А. Козаков, П.І. Підкасистий, О.Я. Савченко, Н.Г. Сидорчук та ін.). Психологічні аспекти цієї проблеми висвітлювались у дослідженнях С.М. Дмитрієвої, О.І. Кульчицької, В.О. Моляка, В.В. Рибалки, В.А. Семиченка, І.С. Якиманської та інших [2, с.7]. Під диференціацією самостійної роботи будемо розуміти діяльність викладача, спрямовану на організацію самостійної роботи студентів, що передбачає використання різноманітних форм самостійної роботи, її методів, прийомів, які відповідають різним індивідуально-типологічним особливостям студентів, з метою підвищення продуктивності такої роботи. Диференціюючи самостійну роботу, викладач стимулюватиме розвиток студентів, вони поступово долатимуть прогалини в знаннях, зможуть опанувати прийоми й методи самостійної праці, навчання їх стане більш продуктивним. Деякою мірою повинні змінюватись і психологічні властивості студентів, розвиватися самостійність як риса особистості. Взагалі сенс диференціації полягає в тому, щоб самостійна діяльність захопила студента, у нього з'явилася віра у власні можливості, відчуття морального задоволення від досягнення певних результатів, на які раніше цей студент навіть не сподівався [1, с. 164].

Диференційований підхід до організації самостійної роботи студентів у технічному коледжі вимагає особливої методичної підготовки до проведення занять із дисциплін, що входять до соціально-економічного циклу, а саме:

- визначення головних, базових і опорних понять, умінь і навичок з теми, що вивчається;
- типологічного структурування навчального матеріалу, поглиблення й спрощення його змісту для окремих груп студентів;
- підбору завдань різного рівня складності для самостійної роботи студентів;
- застосування відповідних методів та прийомів самостійної роботи на занятті;
- оптимального поєднання різних форм роботи на занятті (фронтальна, робота в групах, індивідуальні завдання тощо);
- дозування часу для самостійного виконання завдань різними типологічними групами студентів;
- виваженості у визначеності викладачем обсягу його допомоги студентам під час їх самостійної роботи;
- диференціації домашніх завдань і позааудиторної самостійної роботи студентів [2, с. 11].

За своєю суттю самостійна робота є активною розумовою діяльністю студента, пов'язаною з виконанням навчального завдання. Наявність завдання і цільової установки на його виконання вважають характерними ознаками самостійної роботи.

Завдання, які доводиться вирішувати студентам при вивченні соціально-економічних дисциплін, стосуються таких її сфер:

- засвоєння матеріалу теми, яка розглядається на лекції (робота з конспектом лекції, рекомендованою навчальною літературою);
- конспектування фундаментальних робіт відповідно до програми навчальної дисципліни;
- розв'язування задач, виконання розрахункових робіт;

- підготовка рефератів, контрольних робіт, фіксованих виступів (доповідей, презентцій) на занятті;

- підготовка курсових, дипломних робіт.

Усі ці елементи навчального процесу є самостійною роботою, оскільки студенти здійснюють їх певною мірою індивідуально, в позааудиторний час [6, с. 9].

Особливу увагу в коледжах необхідно приділяти дослідницькій самостійній роботі, що дає змогу підвищити мотивацію до навчання соціально-економічних дисциплін, сприяє розвитку таких особистісних якостей, як цілеспрямованість та самоорганізованість.

Найбільш ефективними є проектні форми роботи, які передбачають досягнення певної дидактичної мети через детальну розробку проблеми під час роботи над спільним проектом, що має завершитися реальним практичним результатом, представленим у тому чи іншому вигляді (мультимедійна презентація, веб-сторінка тощо). Сутність проектного навчання полягає в стимулюванні інтересу студентів до конкретних проблем, колективне вирішення яких вимагає наявності певного рівня знань та вмінь їх практичного застосування.

Індивідуальна форма самостійної роботи, як було зазначено вище, передбачає, що кожний студент отримує для самостійного виконання завдання, підібрані спеціально для нього у відповідності з рівнем його підготовки та індивідуальними можливостями. Подібні диференційовані індивідуальні завдання звільняють студентів від механічної роботи і дозволяють при менших затратах часу значно збільшити обсяг знань, які здобуваються шляхом самостійної роботи. Це створює передумови для реалізації індивідуального підходу до навчання.

Отже, при розробці завдань самостійної роботи з соціально-економічних дисциплін необхідно дотримуватись таких вимог:

- 1 Завдання мають бути різних рівнів складності залежно від індивідуальних можливостей, здібностей і рівня підготовленості студентів.

- 2 Завдання, які виконуються студентами позааудиторно, мають пояснюватись в інформаційно-методичних матеріалах.

- 3 Зміст завдань має бути зорієнтованим на майбутню професію, інтегрованим з іншими профільними дисциплінами.

- 4 Завдання повинні спрямовуватись на перевірку раніше засвоєних знань та вмінь використовувати ці знання.

- 5 Будь-яке завдання має підлягати контролю [3, с. 116].

Звісно, на ефективність самостійної роботи студента значною мірою впливає керівництво нею викладача, яке охоплює:

- планування самостійної роботи студентів;
- формування в них потреб і мотивів до активної, творчої самостійної роботи;
- навчання студентів основам самостійної роботи;
- контроль за виконанням навчальних завдань.

Крім того, засобами підвищення ефективності самостійної роботи студентів при вивченні соціально-економічних дисциплін можуть бути такі:

- оптимізація методів викладання, впровадження в навчальний процес нових освітніх технологій, які підвищують продуктивність праці викладача;

- активне використання інформаційних технологій, які дають змогу студенту в зручний для нього час засвоювати навчальний матеріал;

- широке удосконалення методики проведення практик та науково-дослідної роботи студентів, оскільки саме ці види навчальної роботи в першу чергу готують студентів до самостійного виконання професійних завдань;

- модернізація системи курсового та дипломного проектування, яка має підвищувати роль студента в підборі матеріалу, пошуку шляхів вирішення конкретних завдань [4, с.180].

Підсумовуючи, зазначимо, що самостійна робота – це форма самовираження особистості, прояв її індивідуальних можливостей і один із найбільш важливих чинників розвитку творчого потенціалу майбутнього спеціаліста, висококваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю.

Самостійна робота студентів – складне, багатовимірне явище, яке має досить вагомі можливості у навчанні, вихованні та управлінні навчальним процесом. Ефективне використання цих можливостей забезпечить максимальне досягнення освітньої мети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1 Артюшина М.В., Котикова О.М., Романова Г.М. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: навчальний посібник, -К.: КНЕУ, 2007.- 528с.

2 Королюк О. М. Диференційований підхід до організації самостійної роботи студентів технічного коледжу// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/7685/97/>.

3 Рибак С. Б., Баумвальд Н. Б., Писарик Р. М. Сутність і структура самостійної навчальної діяльності студентів// Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2017. Випуск 25. Частина 1. – С. 116-120.

4 Шумський О. Шляхи активізації самостійної роботи студентів// Наукові записки. Серія: педагогічні науки. – 2016. Випуск 147. - С. 180-183.

5 Індивідуальний і диференційований підхід у вихованні та навчанні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_283296_Individualniy-i-diferentsiyovaniy-pidhid-u-vihovanni-ta-navchanni.html

6 Диференційований підхід у навчанні: проблеми реалізації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/psychology/28599/>

7 Диференційований підхід як засіб підвищення самостійності, ініціативності та інтенсифікації навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/diferentsiiovanii-pidkhid-yak-zasib-pidvishchennya.html>

БАЗИ ДАНИХ, ЯК ДОПОМОГА У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

*Івашенцева Євгенія Геннадіївна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Корпусна лінгвістика - це один із наймолодших напрямків лінгвістики, і вивчає вона корпуси - бази текстів з різних джерел, письмових та усних.

Щоб навчити говорити, як носій мови, використовуйте бази даних (корпуси). Спробуймо розібратися, як впровадити реальну мову на заняттях та почати роботу з лексикою англійської мови за цим методом вже сьогодні.

“Can you say that in English?” students often ask. In order to teach speaking like a native speaker, use databases (corpora). Let's try to figure out how to introduce real language into your lessons and start working with English vocabulary using this method today.

DATABASES HELPS YOU LEARN TO SPEAK ENGLISH

What is a corpus? A corpus is a collection of authentic text samples (both texts themselves and transcribed and digitized samples of oral speech). The totality of these texts is processed according to certain rules and used as a basis for studying the language. Processing allows you to search the corpus for any information you need. In corpora, as a rule, the markup of texts is carried out by parts of speech, this allows you to find words in given grammatical forms and in given structures and combinations (collocates). To process information, special programs are used - concordancers. They look for information in an array of texts and form a concordance - a list of all contexts in which a word or phrase occurs in the text under study. [1]

Here, for example, is the part of the concordancer for the verb crack (color markers show parts of speech in the immediate environment of the searched word):

WEBSITE		SORT	SORT	SORT
151	imsdb.com	the hell it's made of, but I can't	crack	it's green DONALD Good . Clear it off the table so
152	bleubirdblog.com	and cheese . Pick out your favorite bottle of wine and	crack	it's green Light a nice- candle- to set the mood .
153	iwantoneofthose.com	they deserve every last drop if they do finally manage to	crack	it's green if they do n't , aside from you crowing ,
154	hpc-uk.org	was said and got frustrated and kicked the car window ,	cracking	it's green again Mother A felt the situation was made worse
155	eoshd.com	do ! With all of Adobes resources youd think theyd have	cracked	it's green # Apples decision to- start afresh with FCPX on the
156	www.afl.com.au	people in that position probably would have had the right to	crack	it's green # " I thought , you know what ? There
157	futureofpersonalhealth.com	for good must be our next accomplishment . If we can	crack	its green code , we will have extraordinarily scalable
158	sciencemuseum.org.uk	of hydrogen and oxygen , marking the first step towards	cracking	its green structure . Each molecule consists of one oxygen
159	venturebeat.com	to be somewhat recognizably human . Characters can swear and	crack	jokes and possess active sex drives . It's not like ,
160	techcrunch.com	around the world . Have them play DJ while you can	crack	jokes between songs . # 's most popular station Radio Mozart
161	oscarfishlover.com	like he is protecting something other than territory . I always	crack	jokes that he is " playing with himself " on the rocks
162	miaminewtimes.com	seamlessly to working as a writer . He hustled . He	cracked	jokes He loved to talk . And talk . And talk
163	pcgscoinfacts.com	# Die State III : As above , but with die	crack	just beginning at star 12 ; hairline crack extends to border ;
164	rouxbe.com	made these a few times now and the tops are always	cracked	kind of look like an oatmeal raisin cookie . What should I
165	nathanbransford.com	up . The Coldwater River . Confirming her fears , ice	cracked	loud as a pistol shot . Carter undid his seatbelt . Tori
166	grc.com	on this exponential rise , 2021 was where the cost to	crack	made it begin to be feasible for nongovernmental agencies .
167	puzzlepirates.com	is fully intact (those who lobby for overhauled graphics also	crack	me up btw , as they completely miss the point that the
168	mixtapetorrent.com	neva trapped a day in his life ! ! ! Yaw	crack	me up cause yaw 2 Lame ! ! Blow pops . / .

Corpus linguistics is one of the youngest areas of linguistics, and it studies corpora - bases of texts from various sources, written and oral. They are based on dictionaries, such as Oxford Learner's Dictionary. And these are my favorite bases:

Corpus of American English <https://www.english-corpora.org/coca/>

British National Corpus <https://www.english-corpora.org/bnc/>

Brown Corpus <http://corpus.leeds.ac.uk/protected/>

How to use corpora to study English vocabulary? I will share with you my experience of working with word bases in the lesson.

A popular misconception is that the corpus can only be used at high levels. But you can use text databases with students from level A2 and any age: only the types of tasks and the degree of independence of the student will differ.

Instructions for using language databases (Corpus)

In my practice I use the corpus in several ways:

1 Checking the compatibility of words and searching for collocations.

If you are working on a lexical approach, then you know that you need to understand how a word behaves, in what relationship it is with other words. Your students, especially those at higher levels, can also check their essays and corpus speaking.

2 Performing tasks based on the corpus in the lesson.

Tasks that you can use with any vocabulary.

1. Compare synonyms

My students like to figure out which of the synonyms is used more often and how to combine them. For example, the words small and tiny.

Find the difference between 'tell' and 'speak' using the corpus. Fill in the table with examples and formulate the rule.

Suggest completing the table:

Examples with TELL	Examples with SPEAK
The rule: The verb is used...	The rule: The verb is used...

2. Compare the positive and negative meanings of the word

It is important that students understand the meaning of the word and use the context correctly, so offer these types of tasks:

Find out whether the word 'beautiful' is used in a positive or a negative context.

Suggest completing the table:

Examples with positive connotation	Examples with negative connotation

You can compare any words. This activity is suitable for both classroom and home work.

3. Find examples in the corpus of new vocabulary

After learning a few words, ask students to use the corpus to find and write down five phrases with it. To increase motivation, do the task in groups for speed.

The next step is to make sentences with these expressions or come up with a story. To make it easier for students to come up with ideas, prepare a picture in advance and invite them to come up with a short story based on it. Picture example:

4. Check your essay

Students will be able to check their written work using the corpus: invite them to underline the words in the text that they doubted. Their task is to confirm that the words can be combined as they did in the composition.

5. Look for word combinations in authentic text

Low-level students are not yet able to use the corpus of words. But it is useful for the teacher to select vocabulary for the lesson or check its compatibility.

The role of the corpus in lessons with low-level students can be played by comments on the Learn English Teens website: English learners and native speakers often share information on various topics. [2]

Ask the student to find what goes with a particular word in the message.

I am working on the following algorithm:

- Invite students to read the commentary.
- Ask if they agree or disagree and why.
- Write on the board three to five key words that appear in the commentary. The students' task is to find how the given words are combined in the text.

An example of working with comments:

New Year on British Council - an article about the attitude of teenagers to the New Year, New Year traditions are discussed in the comments. Suggest the following list as keywords: make, stay, watch, save, study. Write the resulting collocations on the board and ask students to comment on the site using the data they found. [3]

This will be preparatory work for the use of the corpus for higher level students.

6. Compose your body

One of the ideas for the project could be to compile your own corpus. Teenagers will especially like it.

You can use a project plan like this:

1 Create a project site using site builders. As a part of the topic “Technologies”, you will be able to discuss how to create a site, what sections will be there and why.

2 Invite students to choose 10 texts that you have read in class.

3 Students are united into groups and select 10 words that will be included in the corpus.

4 They enter combinations with the selected words into the table.

5 Students design a website with a description of those for whom the building is intended.

I set myself the additional task of showing students how interesting working with language can be. Perhaps they will be interested in linguistics. Try adding data-based approach elements to your lessons. I am sure that this will make the work on vocabulary even more effective.

Список використаних джерел

- 1 <https://skyteach.com> Corpora of Texts in Teaching English: Functions and Tools
- 2 <https://skyteach.com> Discovery learning using corpus of texts in English classes
- 3 <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/uk-now/read-uk/new-year>

СУЧАСНІ НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ

*Піщолка Ірина Анатоліївна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

В умовах становлення економіки знань, конкурентоспроможність країни визначається передусім станом розвитку людського капіталу. Знання і інформація, поряд з іншими факторами виробництва, стають ключовими економічними ресурсами. Саме кваліфіковані кадри є носієм такого ресурсу, як знання, якість і обсяг якого визначає рівень конкурентоспроможності персоналу, що в свою чергу впливає на рівень конкурентоспроможності підприємства. Отже, необхідним є не тільки накопичення відповідного обсягу знань, а й постійна підтримка відповідної їх якості. Це досягається впровадженням системи безперервного навчання і підвищення кваліфікації найманих працівників на виробництві.

Кваліфіковані кадри і висококласні фахівці завжди були затребувані у всіх сферах життєдіяльності людини. Але сьогодні ця потреба висока, як ніколи. Тому все більше людей прагне здобувати додаткову освіту, розширювати свій професійний кругозір і формувати нові навички. Постійно зростаючий попит у сфері освітніх послуг викликав цілий бум розвитку тренінгових компаній і навчальних центрів. Тому стали активно проводитися семінари, курси, конференції та майстер-класи на різні теми. З'явилися і набирають популярності різні нетрадиційні форми навчання [2].

Нетрадиційні форми організації навчання – це, насамперед, творчий, самобутній підхід педагога до організації навчальної діяльності, це – вищий щабель педагогічної майстерності. На сучасному етапі існує велика кількість таких форм [1]. Це зумовлено тим, що нетрадиційні форми навчання – результат творчої роботи викладача: заняття, які спираються на фантазію; заняття, які імітують які-небудь заняття чи види робіт; заняття, які включають трансформацію стандартних засобів організації. Основне завдання цих форм навчання – підвищити пізнавальний інтерес.

Нетрадиційні форми навчання такі, що вже відомі в номенклатурі організаційних форм навчання, але їх актуалізація здійснюється в ті моменти, коли з'являються якісно нові соціальні завдання, а також форми, котрі відзначаються нестандартністю організації навчального процесу, забезпечуючи оптимальність розв'язання навчально-виховних завдань. [1]

Однією з таких форм є воркшоп.

Воркшоп — це колективний навчальний захід, учасники якого отримують нові знання та навички в процесі групової роботи. Інтенсивний навчальний захід, на якому учасники навчаються перш за все завдяки власній активній роботі. Найголовніше тут — активність.

У чому ж відмінність воркшопу від семінару, тренінгу та інших, уже звичних для нас, форм навчання? Воркшоп — це завжди колективна робота. Акцент в освітньому процесі

робиться на самостійне навчання групи. У воркшопі немає слухачів і спостерігачів. Він завжди ґрунтується на активному залученні та взаємодії всіх його учасників. Учасники воркшопу самі визначають його цілі і несуть відповідальність за весь навчальний процес [2].

Самонавчання. Це коли людина повністю самостійно здобуває свої знання та навички, осмислюючи свій досвід, читаючи, переписуючись з експертами, звертаючись за консультацією до колеги тощо.

Головна мета воркшопу - отримання досвіду індивідуального вирішення конкретних завдань кожного його учасника. Воркшоп передбачає мінімум теорії і максимум практики. Після завершення воркшопу кожен учасник повинен отримати той результат, який був запланований ним на самому початку.

Результативність воркшопу визначається тим, що учасники самі формулюють тему і мету воркшопу, організовують процес навчання і задають темп роботи. Процес навчання ґрунтується на особистих переживаннях та отриманого досвіду кожного з його учасників під час навчання [2]

Як забезпечити успішність працівника та його постійне вдосконалення?
Тільки знаходячи нові форми роботи та способи навчання!

Нетрадиційні форми організації навчання з'явилися в творчій діяльності викладача як засіб активізації пізнавальної діяльності. Вони повинні мати місце в шкільній, студентській практиці з метою пробудження та розвитку в учнів, студентів пізнавального інтересу як провідного мотиву навчання, але їх використання має бути в міру обмеженим.

Воркшоп — це таке навчання, де ми самі і всі учасники активні, рівні та залучені. Його можна спробувати втілити на практиці, хоча і складнощів вагон: власні стереотипи і стереотипи учасників, звичка отримувати інформацію в готовому вигляді, небажання бути активним. Як це подолати? Пробувати, пробувати і пробувати!

Тільки той, хто сам управляє своїм навчанням, залучений у процес управління, здатний навчатися.

Список літератури

1 Берегова Д.А. Нетрадиційні форми організації навчання, їх переваги, недоліки та перспективи застосування в школі. URL:

http://xn--e1aajfpcds8ay4h.com.ua/files/image/konf%2011/doklad_11_3_2_20.pdf

2 Зімовін О. Воркшоп, як формат професійного навчання. Оплата праці, лютий 2017. № 4.1.

URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ot/2017/february/issue-4/1/article-25440.html>

КОМП'ЮТЕРНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ЗАСОБИ І СПОСОБИ НОМІНАЦІЇ ТЕРМІНІВ

*Попружна Олена Василівна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Актуальність дослідження комп'ютерної термінології зумовлена необхідністю з'ясування джерел її формування та визначення словотвірних особливостей комп'ютерної лексики, яка нині виходить за межі вузькогалузевого використання.

Отже, метою статті є спроба типологічного дослідження основних способів номінації англійської лексики фахівців галузі комп'ютерних інформаційних технологій (надалі ІТ-фахівців) та визначення відповідних способів номінації комп'ютерних термінів в українській мові.

Із-поміж основних способів утворення термінів науковці називають такі:

- спеціалізацію використання загальноживаних слів, які наповнюються специфічними значеннями;
- термінологічну деривацію, тобто використання засобів словотвору;
- запозичення з інших мов [1, с. 138].

Зауважимо, що англійській комп'ютерній лексиці притаманні перші два способи номінації. Щодо української мови, то тут ми спостерігаємо існування великої кількості запозичень з англійської мови, що пояснюється виникненням та розвитком високих технологій, передусім у Сполучених Штатах Америки.

Оскільки галузь комп'ютерних інформаційних технологій найбільш активно розвивається на сучасному етапі, то і лексика цієї галузі характеризується постійними змінами (як оновленням, так і виходом з ужитку певних лексичних одиниць). Зазначимо, що лексичні одиниці професійного мовлення ІТ-фахівців (терміни, професіоналізми, жаргонізми) не перебувають у статичному положенні, а динамічно взаємодіють. Значний обсяг термінів, які раніше були зрозумілі лише ІТ-фахівцям, переходить у категорію загальноживаних, що пояснюється великою популяризацією новітніх технологій і зацікавленістю ними широкого загалу населення. Доволі часто професіоналізми й жаргонізми втрачають своє ексцентричне забарвлення і входять до складу термінологічних галузевих словників як професійні терміни.

Поява нових технологічних пристроїв професійної діяльності ІТ-фахівців зумовлює виникнення нових виробничих процесів. Саме цим пояснюється функціонування великої кількості неологізмів у професійному мовленні ІТ-фахівців, що позначають науково-теоретичні поняття і потребують подальшого визначення на певному етапі розвитку галузі. Отже, лексичний неологізм входить до лексику професійного мовлення ІТ-фахівців у результаті відкриття нового концепту [2, с. 10].

Дослідження комп'ютерної лексики дало змогу простежити функціонування оказіоналізмів, значення яких залежить від контексту і поза його межами є незрозумілим. Залежно від певних умов оказіоналізми можуть лексикалізуватися, тобто ввійти до складу комп'ютерної лексики як неологізми або припинити своє існування. Розрізняємо три групи неологізмів:

- 1) власне неологізми (лексичні одиниці, які є новими за формою і змістом);
- 2) перенайменування (слова, нові за формою, але з уже відомим змістом);
- 3) переосмислення (лексичні одиниці, яким притаманна існуюча форма, але з новим змістом).

Джерелом появи неологізмів у мові є процес словотворення. З-поміж основних продуктивних типів словотворення комп'ютерної лексики виокремимо морфологічний (афіксація, словоскладання, конверсія, зворотний словотвір, скорочення, контамінація), синтаксичний і лексико-семантичний.

В обох мовах для номінації термінів ІТ-фахівців широко використовується словоскладання як об'єднання двох чи більше основ в одне слово-комполіт. За своєю семантичною мотивованістю такі терміни пов'язані зі словосполученнями, на базі яких вони створені. Основи комполітів несуть переважно денотативне значення, а їх сполучення дозволяє зосередити смисл фрази в одному слові.

Утворення термінів в українській мові з використанням способу словоскладання традиційно відбувається за допомогою з'єднувального голосного: автокадрування, багатокористувацький, внутрішньофреймовий (від англ. *intraframe*), мікрофільмування. Втім, нині під впливом іншомовних запозичень з'являється значна кількість комп'ютерних термінів з нульовим з'єднувальним елементом: блок-схема, тест-програма, нуль-модем.

Іншим способом словотворення професійної лексики ІТ-фахівців, характерним для англійської мови, є реверсія, або зворотний словотвір, тобто деривація термінів через усунення афіксів . [3, с. 179].

Виникнення нової форми слова, яка містить ознаки обох слів, що впливають одне на одне, є результатом контамінації. Наприклад (*netiquette* – мережевий етикет від *net* – мережа і *etiquette* – етикет).

Отже, на підставі аналізу комп'ютерної лексики та за результатами спостережень виявлено, що як англійська, так і українська комп'ютерна терміносистема є відкритою лексико-семантичною групою, що перебуває в динамічному розвитку й постійно поповнюється неологізмами для позначення нових реалій, які виникають під час професійної та наукової діяльності ІТ-фахівців. Зроблено висновок, що описані способи словотворення комп'ютерної лексики мають різну продуктивність в англійській і українській мовах.

Результати дослідження можуть бути використані у процесі проведення навчальних занять для студентів закладів фахової передвищої освіти, а також для написання підручників і посібників та укладання словників для студентів та фахівців означеної галузі.

Список використаних джерел:

1. Кияк Т. Р. Фахові мови як новий напрям лінгвістичного дослідження / Т. Р. Кияк // Іноземна філологія. — 2009. — Вип. 121. — Львів : ЛНУ імені І. Франка. 142 с.
2. Ніколаєва А. О. Структурно-семантична характеристика термінології програмування, комп'ютерних мереж та захисту інформації. Харків, 2002. 16 с.
3. Панько Т. Українське термінознавство / Т. Панько, І. Кочан, Г. Мацюк. — Львів : Світ. — 1994. 216 с.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО

*Ющенко Валентина Василівна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Нині важливо сформувати в молоді громадянсько-активні, соціально значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, народу та Батьківщини, реалізації особистого потенціалу на благо української держави. У всіх цивілізованих державах сім'я, школа, суспільство ставлять перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї країни. Тому в навчальному закладі навчально-виховний процес необхідно вибудовувати таким чином, щоб пробудити в студентів національні почуття, виховати повагу й любов до свого народу, до його віковічних моральних та духовних здобутків, а також самоповагу й гордість за свою Батьківщину, і на цій основі формувати суспільно значущі особистісні риси громадянина України: національну свідомість, духовність, трудову активність, морально-етичну, фізичну, екологічну і правову культуру. Цей тривалий і складний процес передбачає цілий комплекс дидактичних, організаційних, методичних, психологічних, виховних заходів. І рідна мова та література в цьому комплексі разом із історією України – не просто найголовніша складова, а й фундамент цієї ідеологічної системи.

Актуальними сьогодні є думки І.Огієнка та В.Сухомлинського про те, що до найважливіших ознак нації належить рідна мова, а з нею витворена культура, яка стає душею нації, її духом. Зокрема, В.Сухомлинський зазначав, що в руках педагога слово є могутнім виховним засобом, яке здатне піднести, звеличити людину в її власних очах, утвердити її патріотичну свідомість і громадянську гідність, на все життя відкрити в її серці невичерпні й

вічні джерела любові до своїх предків. Любов до рідної мови - один із проявів патріотизму. Ще К.Д. Ушинський говорив, що мова народу є цілковитим відображенням батьківщини і духовного життя народу: «Засвоюючи рідну мову, дитина засвоює не самі тільки слова, їх додавання і видозміни, але безліч понять, поглядів на предмети, безліч думок, почуттів, художніх образів, логіку і філософію мови. Такий цей великий народний педагог - рідне слово» [1].

Престиж мови залежить не від неї самої, а від її носіїв. На жаль, не всі українці усвідомлюють це. Тому українська мова в нашій державі стане престижною тоді, коли ми не будемо її соромитися, коли оволодіємо усім багатством її, навчимося гарно, виразно, правильно говорити українською і будемо пишатися, що ми, українці, маємо таку чудову мову.

Безумовно, показовим у формуванні студента як особистості є приклад викладача, зокрема й у ставленні до мови. Важлива роль у цьому належить не лише філологам (хоча їм передусім), а й іншим педагогам. Викладання загальноосвітніх, гуманітарних, фахових дисциплін українською мовою та послуговування нею у позааудиторному спілкуванні має позитивний вплив на мовну свідомість студентів. Викладач, який демонструє не лише високу культуру професійного мовлення, а й значний словниковий запас, уміння образно, навіть поетично висловлюватися, є взірцем для студентів. Студент, наслідуючи викладача, переймає його знання, уміння, манери тощо.

У ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка» про творчу співпрацю студентів та викладачів свідчать конференції, предметні тижні, круглі столи, які розвивають творчі здібності, естетичні смаки, мовлення і мислення студентів, сприяють формуванню високоморальної особистості, виховують інтерес до народних традицій, повагу до рідного слова. Урочиста атмосфера панує у коледжі щороку, коли в рамках відзначення Дня української писемності (9 листопада) викладачі та студенти долучаються до написання Всеукраїнського диктанту національної єдності, під час проведення міжнародних конкурсів з української мови імені Петра Яцика та мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, які об'єднують знавців української мови, сприяють піднесенню престижу рідної мови в Україні та утвердженню її державного статусу, вшановують Великого Кобзаря, поета світового рівня – Тараса Григоровича Шевченка.

Незаперечним є той факт, що всі знання й уміння викладача передаються студентам лише завдяки живому й безпосередньому спілкуванню з ними. Щоб виховати грамотних майбутніх спеціалістів, мовлення викладачів має бути для студентів зразком, а для цього потрібно дотримуватися мовних норм у спілкуванні й не бути байдужими до мовлення студентів. Інтелект, почуття, характер, мета та інтереси людини віддзеркалюються в тому, що і як вона говорить. Пріоритетними є інтелектуальні мовно-літературні ігри, які сприяють не тільки поглибленню знань, а й розвитку інтересу до української мови. Не менш важливими є мовні квести, конкурси знавців української мови, інформаційні години, рольові ігри.

Таким чином, виховуючи любов до української мови, формується ціннісне ставлення молоді до держави, культурних і духовних надбань народу, гордість за сучасне й історичне минуле країни та почуття патріотизму. Виховання любові до Батьківщини розглядається В. Сухомлинським у єдності з вихованням до рідного слова: «Школа стає справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній панують чотири культу: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки й культ рідного слова» [3, с. 101]. Треба вміти навчити студентів уважно (інколи з олівцем) читати наукову, технічну, публіцистичну, художню літературу. Викладач зобов'язаний бути не тільки компетентним фахівцем із високою науковою та діловою

кваліфікацією, виконавською дисципліною; не лише духовно багатою особистістю, що несе моральну відповідальність за освітню діяльність; викладач має бути водночас комунікабельною особистістю з високою культурою педагогічного мовлення, вмінням вести діалог, дискутувати, забезпечувати позитивний моральний та емоційний настрій у педагогічній взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Белебега І. Українська еліта. Харків, 1999.
2. Сухомлинський В. О. Моральні заповіді дитинства і юності. – К., 1966.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: У 5 т. – К.: Рад. школа, 1977. – Т. 3. – 670 с. 5.
4. Сухомлинський В. О. Слово про слово / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5 т. – Т. 5. – К : Рад. шк., 1976 – 1977 . – С. 160-167.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибр. твори : в 5 т. – Т. 3. – К : Рад. шк., 1976 – 1977 . – С. 277-279.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

*Івашенцева Євгенія Геннадіївна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Суть інтерактивного навчання, його актуальність і практична цінність характеризуються постійною, активною взаємодією всіх учасників процесу, де і студент, і викладач - рівноправні суб'єкти навчання, моделюванням життєвих ситуацій, спільним рішенням проблеми на основі аналізу обставин і відповідної ситуації. Переваги перед традиційними методами, які передбачають повну зайнятість студентів групи, роботу в команді, доброзичливе ставлення до опонентів, можливості висловлювати свою думку, створення «ситуації успіху». Зокрема, постає питання ефективності використання інтерактивних методів у процесі формування компетенції студентів на заняттях із англійської мови - на початку, в основній частині і рефлексії; основних принципів інтерактивного навчання писемного мовлення - активності, розвитку особистості, інтегративного взаємозв'язку:

Те, що я чую, я забуваю.

Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю.

Те, що я чую, бачу й обговорюю, я починаю розуміти.

Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок.

Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром.

Конфуцій

Працюючи зі студентами різних курсів, можна зробити простий висновок: кожен, ідучи на заняття, чекає чогось цікавого і незвичайного. Вони щирі й відкриті, із великим бажанням творити, тому на заняттях варто використовувати методи, що стимулюють студентів до творчої, продуктивної праці, викликають прагнення до активних дій, спілкування і висловлювання власних думок англійською мовою. [3, с. 47] Це має бути свіжим та небадьним. Що може бути найсвіжішим та найнебадьнішим за новини?

Події, сенсації, гострі факти - безперервний потік новин налітає на нас уже з самого ранку. Новини викликають інтерес і дозволяють залишатися в курсі подій, що відбуваються, а ще створюють нові теми для обговорень і суперечок. Новини безперервним потоком ллються в наші месенджери, соцмережі і телеекрани цілодобово. Було б нерозумно не використовувати це прекрасне джерело матеріалу під час вивчення мови! Як використовувати це на користь і впровадити на заняттях із англійської мови в коледжі? [1, с. 28]

Пропоную 5 активностей, які допоможуть не тільки дізнатися, що відбувається у світі, але і динамічно відпрацювати одразу всі навички: сприйняття на слух, письмо, читання та говоріння.

1 Розминка

Візьміть за звичку на початку заняття обговорювати впродовж 10 -15 хвилин новини тижня. Краще поєднати це з темою попереднього заняття або домашнього завдання. Наприклад, якщо у вас тема про гаджети і техніку, дайте завдання пошукати новини про iPhone або нові розробки в робототехніці. Обговорюючи сім'ю і будинок, попросіть погортати новини про Королівську родину Великої Британії.

2 Придумати заголовок

Буде потрібен невеликий роздатковий матеріал у вигляді вирізок із статей. Студентам необхідно дібрати назву для них, а потім порівняти із справжніми. Простіший і швидший варіант - розділити заголовки і статті і дати завдання з'єднати їх. Смішні заголовки привернуть більше уваги.

3 Fake news

Чому б не влаштувати справжні дебати, як це роблять ЗМІ в програмах із приводу «гарячих» новин, але тільки на занятті. З'ясуйте разом зі студентами, що ж насправді fake, а що - true. Для цього буде потрібно об'єднати студентів у команди і підкріпити обидві сторони матеріалом - доказом. [2]

4 Стати режисером / редактором

На занятті можна дати можливість відчути себе телезіркою breaking news або головою великого видавництва. Розподіліть обов'язки: хтось буде читати новини, хтось знімати, інший - тримати закадровий текст. Але для початку зробіть вибірку з ранкових чи денних новин / статей на початку уроку.

5 Написати статтю

Використовуйте фото і відеоматеріали з новинних стрічок, підкасти та радіо (наприклад, my-radios.com) для тренування навичок аудіювання. Завданням студентів стане створення невеликої статті відповідно до побаченої фотографії або прослуханої інформації. Необхідно здогадатися або придумати, що там відбувається. Краще додати список слів, який може знадобитися під час написання. Студентам, напевно, стане цікаво дізнатися, наскільки їх варіант збігся з новинним.

Корисні матеріали, де можна знайти новини:

Euronews, CNN, The Wall Street Journal, The Guardian, The New York Times, The Huffington Post, Reuters, BBC, ABC News та інші. [2]

Поки ви читали цю статтю, у світі відбулося вже чимало подій. Саме час вирушити за новою порцією hot news!

Варто зазначити, що використання інтерактивних технологій передбачає й виникнення певних проблем:

- для вивчення навіть невеликого за обсягом матеріалу витрачається багато часу;

- студенти часто не мають власної думки, а якщо і мають, то соромляться висловлювати її на аудиторію;
- часто студенти не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їхню думку; деяким важко прийняти чужу думку, йти на компроміс;
- лідери малих груп зазвичай беруть ініціативу у свої руки, а «слабші» відразу стають пасивними;
- студенти, які не володіють достатнім лексичним запасом, мають труднощі з висловлюванням власної думки англійською мовою;
- результати роботи студентів інколи складно передбачити;
- часто виникає необхідність подальшої корекції знань, умінь та навичок.

Висновки: Знання англійської мови у сучасному світі не привілей, а необхідність. На жаль, студенти не завжди розуміють це, тому задача викладача – заохотити до вивчення іноземної мови у цікавий для студентів спосіб. Час додати трохи фану до навчання!

Джерела та література

1. Катерина Ленгольд Космос. Agile – МИФ, 2016. - 160
2. <http://skyteach.com/user/skyteach/> – Skyteach school, 2019.
3. Vanessa Edwards' Science of Communication – Penguin Random House LLC, 2017. – 307

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

*Піщолка Ірина Анатоліївна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Загальновідомо, що студенти міцно засвоюють тільки те, що пройшло через їхнє індивідуальне зусилля.

Нині викладачі працюють в умовах нової моделі освіти, запровадження нових підходів, зокрема STEM-освіти. Сьогодні вимагає від працівників освіти працювати на майбутнє, випереджати свій час, що передбачає удосконалення фахової майстерності, постійного аналізу викладацької діяльності та внесення коректив відповідно до соціальних запитів протягом всієї професійної діяльності.

STEM – це система освіти, що вчить жити у реальному швидкозмінному світі, вміти реагувати на зміни, критично мислити і бути розвинутою творчою особистістю [4].

Тож говоримо про нагальну потребу підготовки фахівців майбутнього, конкурентоспроможних і творчих, здатних оперативно вирішувати нестандартні виробничі, наукові, навчальні завдання з максимально значущим ефектом як для себе, так і для суспільства.

Самостійна робота студента забезпечує міцне оволодіння знаннями і необхідними навиками. Самостійне опрацювання матеріалу сприяє розвитку навиків студента стосовно ведення конспекту і засвоєння матеріалу.

Сьогодні самостійність є однією з найважливіших рис економіста, який повинен постійно поповнювати існуючі знання новими. Адже економічна наука не стоїть на місці. Вона знаходиться в динамічному русі, постійно вдосконалюється та вимагає від фахівців постійних змін.

Самостійна робота студентів є одним з компонентів навчального процесу, а тому, як і всі складові його, являє собою систему організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на

підготовку за напрямками і спеціальностями фахівців відповідних освітніх та освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Самостійна робота студентів (СРС) – це складне педагогічне явище. Вчені визначають її як форму, метод, прийом, спосіб, умову, управління тощо. Існує велика кількість визначень даному феномену. Але в першу чергу – це активна пізнавальна діяльність студента, яка здійснюється самостійно або під керівництвом викладача. Головною ознакою такої діяльності є зовсім не те, що студент працює без сторонньої допомоги, а в тому, що мета його діяльності одночасно несе в собі функцію управління цією діяльністю. Самостійна робота призначена для оволодіння кожною дисципліною, а також для формування навичок самостійної роботи загалом, у науковій, професійній діяльності; знаходження конструктивних рішень, виходу з кризової ситуації [3].

Самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів під час опанування економічних дисциплін передбачає наявність багатьох складових. Серед них: певний обсяг знань з предмету, які є первинними, базовими, початковими для самостійного розвитку особистості, фундаментом для подальшого навчання. Значну роль у такій діяльності студентів відіграє мотивація та причини, що спонукають молодь до самовдосконалення. Це може бути як усвідомлення необхідності подальшого оволодіння знаннями, вміннями та навичками, так і самопереконання у необхідності постійного оновлення знань, підвищення свого загальнонаукового й культурного рівня, що сприяє розвитку власної професійної позиції [1].

Основним завданням самостійної роботи студентів є системне і послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності на рівні європейських і світових стандартів.

Організацію самостійної навчальної діяльності студентів можна віднести до педагогічної проблеми, вирішення якої пов'язано з ефективністю педагогічного процесу та наявністю зворотного зв'язку між викладачем і студентом [1].

Основною особливістю STEM-освіти є інтегроване навчання застосування науково-технічних знань у реальному житті. Науково-методичні засади створення моделі STEM-освіти полягають у переході від традиційного навчання до інноваційного шляхом використання методів проектно орієнтованого навчання.

На практичних та семінарських заняттях використання різних форм самостійної роботи студентів дозволяє зробити процес навчання більш цікавим. Крім того, це значно підвищує активність студентів. На практичних заняттях рекомендується не менше 1 години з двох (50% часу) відводити на самостійну роботу студентів. Під час проведення семінарів і практичних занять студенти можуть виконувати СРС як індивідуально, так і малими (творчими) групами, кожна з яких розроблятиме свій проект (завдання); індивідуалізація навчання через проектно-дослідну діяльність, лайфхаки, нестандартні методичні прийоми, ІТ та VR-візуалізація навчання, кейси для реалізації наскрізних ліній STEM-предметів, мейкерство, сучасна наочність тощо [4]

Принагідно зауважимо: публічне обговорення та захист робіт підвищують роль СРС і підсилюють прагнення до її якісного виконання. Така система організації практичних занять дозволяє вводити в навчально-професійні завдання науково-дослідні елементи, спрощувати або ускладнювати завдання.

Позааудиторна самостійна робота студентів передбачає щоденну кропітку, організовану самостійну у підготовку, яка виконується за завданнями викладача. Всі завдання мають бути розроблені таким чином, щоб у процесі їх виконання безперервно поглиблювалися знання, розвивалося мислення, формувалися уміння та навички. Самостійна навчальна робота, як складник навчально-виховного процесу, виконується студентами під керівництвом викладача, що здійснює аудиторну роботу в навчальній групі. Для виконання студентами

завдань для самостійної роботи розробляються методичні рекомендації з чітко складеними планами, списком літератури, коротким (тезисним) викладом теоретичного матеріалу. Індивідуальні завдання сприяють поглибленому вивченню студентами теоретичного матеріалу, закріпленню і узагальненню отриманих знань, формуванню вмінь, використанню знань для комплексного вирішення відповідних професійних завдань.

На старших курсах самостійна робота повинна сприяти розвитку творчого потенціалу студентів та реалізації професійних навичок. Завдання можуть мати як індивідуальний, так і груповий характер, оскільки реальні професійні умови у більшості випадків ґрунтуються на роботі у колективі.

Організацію самостійної роботи студентів необхідно розглядати як одну з характеристик умов їх навчальної праці, вважаючи, що самостійна робота – це цілісна система діяльності, що передбачає пошук джерел знань, засобів здійснення пошуку, результати пізнавальної діяльності, вибір кола проблем, пошук і роботу зі джерелами інформації. Отже, організація самостійної роботи студентів є процесом створення цієї системи, усіх елементів і зв'язків організаційно-психологічної структури навчальної діяльності, що забезпечують необхідні зовнішні умови самостійної роботи відповідно до індивідуальних особливостей студента для досягнення головної мети – формування його самостійності [2].

Отже, самостійна робота студентів – це специфічний вид навчання, головною метою якого є становлення самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок; яка здійснюється безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять [1]. STEM-освіта є мостом, що об'єднує навчання і кар'єру. Його концепція готує студентів до технологічно розвинутого миру. Програми STEM-технологій розвивають навички критичного мислення та вирішення виробничих проблем, необхідні для подолання труднощів, з якими студенти можуть зіткнутися на виробництві та в житті [4].

Перелік джерел посилання

1 Блах В.С. Самостійна робота студентів як засіб підвищення їх пізнавальної активності/ В. С. Блах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_42/60.pdf

2 Економіка підприємства. Тренінг-курс: навч. посібник / Г.М. Филюк та ін. – К.: Київський університет, 2017. – 191 с.

3 Коробченко А. А. Теоретичні основи організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів, – URL: http://lib.mdpu.org.ua /nvsp/articles/2008/08_02kaatoo. pdf (Дата звернення 19.05.2021)

4 Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти/ Лист ІМЗО № 22.1/10-2573 від 19.07.18 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61444/

ІННОВАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

*Ющенко Валентина Василівна
Попружна Олена Василівна,
циклова комісія філологічних та економічних дисциплін*

Тривалі карантини протягом двох років через Covid-19 та війна, розв'язана росією проти України, яка триває досі, змінили плани переважної більшості українських здобувачів освіти. Надзвичайні небезпечні обставини торкнулися галузей медицини та освіти, оскільки серед життєвих цінностей сучасної людини ключове місце посідає цінність життя і здоров'я. 16 жовтня 2020 року набуло чинності Положення Міністерства освіти і науки України про

дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, що розширює можливості для дистанційного навчання [3, с. 1 - 6].

Над проблемою запровадження та розвитку дистанційної форми здобуття освіти працюють науковці впродовж останніх десятиліть. Аналіз досліджень показав, що загальні теоретико-практичні, педагогічні засади дистанційного навчання розглядають як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: А. Андреев, В. Биков, В. Богачков, Т. Волобуєва, В. Волов, Ю. Волова, Г. Корицька, Г. Лаврентьєва, О. Мельник, Н. Морзе, Н. Нікуличева, Є. Полат, Ю. Швець та ін.

Якщо для багатьох країн світу дистанційне навчання вже давно займає окремих щабель та має неабияку популярність, то більшість українських навчальних закладів не мають такого досвіду, а тому на освітян чекав складний період адаптації. Звичайно, що для викладачів циклової комісії філологічних дисциплін ВСП «Фаховий коледж транспорту та комп'ютерних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка» дистанційне навчання не було чимось невідомим, але все-таки потребувало необхідних рішень, знань та впровадження нових напрямків роботи. Такий довгий карантин — передусім, виклик для кожного викладача. Як краще організувати навчальний процес? Давня істина: учитель живе, поки вчиться, учитель вчиться, поки живе. Цей девіз не тільки не втратив свого значення, але й перетворився в гостру соціальну проблему. Колективно змогли визначитися із найзручнішим способом організації подальшого навчання, опрацювали доступні онлайн-ресурси, здійснили оптимальний огляд інструкцій їх використання. Працювати дистанційно важко, тому взаємодопомога колег була дуже необхідною. Важливим сьогодні є не тільки вміння оперувати власними знаннями, але й бути готовим швидко змінюватися і пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, оперативно ухвалювати рішення, вчитися протягом життя.

Інтерактивним майданчиком дистанційного навчання для студентів та викладачів стає платформа MOODLE, на якій відбувається процес комунікації. Викладачі філологічних дисциплін розміщують у системі свої курси, визначають їх основне призначення та надають роз'яснення щодо виконання завдань. Платформа MOODLE дає широкі можливості, на якій легко можна розмістити теоретичний матеріал та презентації до нього, електронні підручники з навчальної дисципліни, тести, завдання до самостійної роботи, контролю та самоконтролю студентів. Викладачі створюють добірки тематичних відеоматеріалів, рекомендованих для перегляду. Молодь може у будь-який зручний час ознайомитися з матеріалом на каналі YOUTUBE.

У системі превентивної освіти (зокрема підготовки до ЗНО) великого значення набуває самостійна робота щодо освоєння знань. Досвід роботи в цьому форматі викладачі-словесники підсилили виданням «Українська мова. Навчальний посібник для платформ та інструментів навчання онлайн студентів закладів фахової передвищої освіти». Універсальність посібника полягає в тому, що він є зручним інструментом для роботи в паперовому й електронному варіантах. Матеріали посібника відображають зміст вивчення української мови студентами закладів фахової передвищої освіти в сучасному інформаційному просторі. У посібнику подано основні теоретичні відомості з української мови відповідно до програми курсу, тестові завдання та комплексні вправи.

Беззаперечним позитивом дистанційного навчання є те, що кожен викладач може самостійно обирати ту навчальну платформу, яка найбільше зручна як йому особисто, так і студентам, яка найкраще підходить для вивчення конкретної дисципліни, адже вивчення гуманітарних дисциплін має свої особливості. Крім того, ми повинні сьогодні розвивати ще одну з ключових компетентностей особистості – інформаційно-цифрову, бо глобалізованому

цифровому суспільству потрібен спеціаліст, який здатний самостійно здобувати нові знання, оперувати та управляти інформацією тощо. Перевагами дистанційного навчання є:

- гнучкість – можливість викладення матеріалу курсу з урахуванням підготовки, здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації з незрозумілих тем, а також низки питань – підказок тощо;

- актуальність – можливість упровадження новітніх педагогічних, психологічних, методичних розробок;

- зручність – можливість навчання у зручний час, у певному місці, здобуття освіти без відриву від основної роботи, відсутність обмежень у часі для засвоєння матеріалу;

- модульність – розбиття матеріалу на окремі функціонально завершені теми, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом;

- економічна ефективність – можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації будь-якою кількістю студентів;

- інтерактивність – активне спілкування між студентами групи і викладачем, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу;

- більші можливості контролю якості навчання, які передбачають проведення дискусій, чатів, використання самоконтролю, відсутність психологічних бар'єрів;

- відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Таким чином, сучасна навчальна діяльність має опиратись на основні уміння, що характеризують сформовану інформаційну культуру студента, а саме уміння:

- 1) чітко формулювати інформаційні потреби і запити;
- 2) використовувати сучасні пошукові інформаційні системи;
- 3) здійснювати інформаційний пошук відповідно до поставлених завдань;
- 4) використовувати джерела різного цільового призначення та різних видів літератури (наукова, навчальна, довідкова, науково-популярна та ін.);
- 5) аналізувати, порівнювати, адаптувати, цитувати інформацію;
- 6) зберігати і поширювати інформацію.

Глобальне завдання у навчальному процесі – навчити студента вчитися, тобто виробити навичку, яка сьогодні є необхідною упродовж всього життя. Це завдання можна вирішити тільки шляхом підвищення рівня інформаційної культури студента, в основі якої – комплекс навичок, що стосуються уміння користуватись інформацією в умовах стрімкого розвитку сучасного інформаційного суспільства.

Отже, дистанційне навчання може бути настільки ж ефективним, як і аудиторне, якщо методи й технології відповідають завданням, є взаємодія між студентами та є вчасний зворотний зв'язок між викладачем та здобувачами освіти.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник / І. Д. Бех. К. : Либідь, 2008. 848 с.
2. Пасічник О., Лотоцька А. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf> (дата звернення: 20.10.2020).

3. Положення про дистанційну форму здобуття загальної середньої освіти (Затверджено наказом МОН 22.06.2020) URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-polozhennya-pro-distancijnu-formu-zdobuttya-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У
СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО
СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ
(з досвіду роботи)**

*Ворожбит Надія Миколаївна,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123*

У звичайний режим роботи викладача останні роки внесли корективи. Першими викликом стала пандемія, яка охопила весь світ, а другим – війна, яку ніхто не чекав.

Викладач постав перед проблемою викладання дисципліни. Виникло ряд питань: «Як комунікувати зі студентами?», «Як доносити інформацію?», «Як методично та дидактично забезпечити дисципліну?», «Як перевірити рівень засвоєння знань та набутих навичок?», «Як мотивувати студентів до самостійної роботи?» тощо. І почалися пошуки... У нагоді стали сучасні засоби Інтернет-технології (меседжери, навчальні платформи, освітні платформи, відеохости, онлайн-застосунки) для налагодження ефективної діяльності педагога.

Компетентнісний підхід базується на набутті студентами загальних (ключових), професійних і фахових компетентностей. Для ефективної реалізації, окрім класичних форм, методів та прийомів викладання програмового матеріалу, використовується залучення студентів до всеукраїнських та студентських творчих конкурсів, всеукраїнських онлайн-олімпіад та олімпіад на рівні коледжу, вебквестів, всеукраїнських студентських конференцій.

Основною метою залучення є розвиток творчого потенціалу студентів, набуття нових знань та вмінь, шляхом реалізації поставлених задач та пошук ефективних рішень, що призводить до формування особистісних компетентностей як ключових так і фахових.

Приклади:

- 1 Всеукраїнська інтернет-олімпіада «На Урок» з інформатики;
- 2 Всеукраїнська олімпіада з інформатики та комп'ютерної техніки;
- 3 Відкрита студентська олімпіада з інженерної та комп'ютерної графіки;
- 4 Конкурси: створення кросвордів «Я - знаток ІТ», плакати «ІТ проти Covid-19», GIF-анімація «Мій коледж»;
- 5 Всеукраїнський конкурс з ІТ та кіберспорту ITALENT;
- 6 Всеукраїнський конкурс з кібербезпеки «Кіберніндзя»;
- 7 Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «СТУДЕНТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ» ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж» Полосьмак О. КН-1901з темою «УТИЛІЗАЦІЯ ТА ПЕРЕРОБКА ЕЛЕКТРОННИХ ВІДХОДІВ».

Особистий розвиток, рівень професійних навичок викладачі підвищують шляхом проходження курсів, онлайн-курсів, тренінгів, семінарів, вебінарів, участь в засіданнях ОМО.

Приклади :

- 1 Виступи на ОМО ЗФПО області викладачів інформатики і програмування «Організація та реалізація дистанційного навчання за допомогою вебсервісу Google

Classroom» та «Особливості планування навчального процесу з інформатики в закладах фахової передвищої освіти».

2 Тренінг «Основи андрагогіки: особливості роботи з дорослими студентами в коледжах, технікумах»;

3 Онлайн-курс «VERIFIED онлайн-курс з медіа грамотності»;

4 Всеукраїнська онлайн-майстерня з цифрового громадянства й безпеки;

5 Дія. Цифрова Освіта. Цифрограм для вчителів.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)

*Ємець Петро Андрійович,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123*

Можна виокремити декілька концептуальних положень підготовки професійних фахівців на засадах компетентнісного підходу:

- професійна компетентність є мірою та головним критерієм професійної підготовленості фахівців;

- професійна компетентність фахівців – це не лише знання, уміння, навички, а й творче ставлення до справи, позитивні нахили, інтереси і прагнення, здатність ефективно використовувати певний досвід, а також особистісні якості для забезпечення необхідного результату на конкретному робочому місці, в конкретній професійній ситуації;

- професійна компетентність визначається здатністю суб'єкта праці мобілізувати знання, уміння та досвід в конкретній соціально-професійній ситуації і якісно виконувати професійні функції відповідно до посади, яку він обіймає;

- професійна компетентність інтегрує зміст, пов'язаний з майбутньою професійною діяльністю у сфері послуг, актуалізуючи набуті знання і уміння в потрібний момент задля використання їх у процесі професійної діяльності;

- професійна компетентність майбутніх фахівців цілеспрямовано формується з урахуванням сучасного стану та перспектив розвитку конкретної галузі виробництва або сфери послуг, а також соціально-психологічних, етичних, правових норм, усталених в суспільстві;

- модель формування професійної компетентності фахівців містить низку послідовних етапів: мотиваційний (професійна спрямованість і мотивація), когнітивний (система знань про майбутню професійну діяльність та вміння їх застосовувати), діяльнісний (система фахових умінь і навичок, формування яких забезпечується змістом, формами і методами виробничого навчання) та оцінно-контрольний (діагностика, аналіз, коригування навчальних досягнень здобувача освіти та рефлексія суб'єктів педагогічної взаємодії); кожен з цих етапів має відповідне змістовне й організаційно-управлінське наповнення;

Сучасна фахова передвища освіта повинна забезпечувати виконання низки завдань, зокрема, економічний успіх країни, сталий розвиток суспільства. Ці завдання можливо реалізувати через таку підготовку майбутніх фахівців, яка відповідає запитам сучасного ринку праці.

Основна увага в професійній діяльності викладача Ємця Петра приділяється розвитку особистості студента, його комунікативній підготовленості, формуванню професійних компетенцій, здатності здобувати і розвивати знання, мислити і працювати по-новому. Цю роботу можна уявно розділити на дві складові.

По-перше, це самовдосконалення та оволодіння знаннями про сучасні вимоги ринку праці. А саме:

1 Участь у програмах підвищення кваліфікації від Cisco Academy у якості слухача та інструктора:

- семінар «Використання курсів та симуляторів Cisco Academy у навчальному процесі»;
- щорічні вебінари «День Безпечного Інтернету разом з Cisco Academy»;
- вебінар «Cisco Security Incident Response»;
- щоквартальні вебінари «Тиждень підвищення кваліфікації Cisco IPD Week».

2 Участь у засіданнях обласного методичного об'єднання викладачів інформатики та програмування ЗФПО Чернігівської області.

3 Участь в онлайн-засіданнях Всеукраїнського методичного об'єднання викладачів інформатики та комп'ютерних технологій закладів фахової передвищої освіти України.

4 Участь у засіданнях Всеукраїнського МО ЗФПО щодо розробки стандартів ФПО України.

5 Участь у семінарі ОМО викладачів інформатики та програмування за напрямом «Впровадження ІС та технологій забезпечення захисту інформації».

6 Участь у навчально-методичному заході «Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі закладів фахової передвищої освіти».

7 Підвищення кваліфікації за програмою «Викладачі закладів фахової передвищої освіти».

8 Участь у Міжнародній конференції «ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ І ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ».

9 Участь у роботі підкомісії 122 Комп'ютерні науки Науково-методичної комісії 4 з інформаційних технологій, автоматизації та телекомунікацій сектору фахової передвищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Розробка проекту стандарту ФПО України для спеціальності 122 (в співавторстві).

По-друге, це формування у студентів відповідних професійних компетенцій, що дозволяють бути затребуваними на ринку праці ІТ напряму. А саме:

1 Розробка та проведення для здобувачів освіти фахових заходів спрямованих на розвиток професійних компетентностей:

- інтелектуально-розважальна гра знавців інформатики «Хто зверху?»;
- конкурс на збирання комп'ютера;
- он-лайн конкурс з обслуговування комп'ютерних систем;
- майстер-клас з технічного обслуговування ЕОМ;
- ІТ-квест (у рамках заходів до тижня спеціальностей КІ та КН).

2 Підготовка студентів до І-ІІІ етапу Всеукраїнської олімпіади з інформатики та комп'ютерної техніки.

3 Викладання, в якості інструктора академії Cisco, он-лайн курсів «Cisco IT Essentials: PC Hardware and Software» та «Вступ до кібербезпеки».

4 Організація студентів та участь у вебінарі «День Безпечного Інтернету разом з Cisco Academy».

5 Використання комп'ютерних симуляторів та моделей для оволодіння навичками монтування комп'ютерних систем, їх технічного обслуговування та діагностики несправностей.

6 Розробка та оновлення завдань виробничих практик спрямованих на безпосередню практичну діяльність студентів за фахом, що включають ознайомлення з посадовими обов'язками працівників за спеціальностями ІТ напряду, оволодіння навичками профілактичного обслуговування комп'ютерної та офісної техніки, ознайомленням з сучасним програмним забезпеченням для обслуговування та діагностики несправностей компонентів комп'ютерної системи, складання переліку обладнання, пристроїв та витратних матеріалів для обслуговування, діагностики несправностей та ремонту компонентів комп'ютерної системи.

7 Розробка індивідуальних завдань з дипломного проектування спрямованих на оволодіння сучасними методиками налагодження, обслуговування та ремонту комп'ютерної та периферійної техніки, орієнтація тематики проєктів на конкретні дослідження та виготовлення пристроїв для навчальних та побутових потреб закладу освіти.

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У
СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО
СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ
(з досвіду роботи)**

*Нехай Валентин Валентинович,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123*

Опрацювання нової науково-методичної проблеми передбачає зміну змісту освіти, освоєння нових навчальних програм, запровадження нетрадиційних форм педагогіки, пошук оригінальних методик викладання, конструювання нового досвіду на основі досягнень науки та передового педагогічного досвіду, перевірки його ефективності.

Крім актуальності, перспективності організація роботи над науково-методичною проблемою має спрацьовувати на конкретний кінцевий результат.

Таким чином, організацію роботи над науково-методичною проблемою необхідно розглядати під кутом саме системного підходу. Годі буде відповідний позитивний результат.

Реалізація єдиної науково-методичної проблеми – центральна ланка в науково-методичній роботі закладу освіти. Етапи здійснення цієї роботи в методичних джерелах визначені по-різному. Найчастіше зустрічається поділ процесу роботи над науково-методичною проблемою на чотири основних етапи:

- діагностичний;
- теоретичний;
- практичний;
- узагальнюючий.

Щоб домогтися істотних результатів при роботі над науково-методичною проблемою, необхідно забезпечити виконання ряду умов:

- обрана науково-методична проблема повинна бути актуальною, в даний момент, відповідає її особливостям;
- проблема є актуальною для викладачів та співзвучною сучасним педагогічним ідеям;

- проблема є комплексною, охоплює як навчальну, так і виховну роботу;
- проблема пронизує всі ділянки методичної роботи;
- однією з умов ефективного вирішення проблеми є постійна самоосвіта викладача;
- вироблена система традицій, технологій, спрямованих на вирішення проблеми;
- у ході роботи над проблемою здійснювався постійний аналіз проміжних результатів.

Для ефективної роботи над науково-методичною проблемою було ретельно сплановано роботу щодо її реалізації, включаючи систему заходів у річний план роботи.

Сучасна фахова передвища освіта повинна забезпечувати виконання низки завдань, зокрема, економічний успіх країни, сталий розвиток суспільства. Ці завдання можливо реалізувати через таку підготовку майбутніх фахівців, яка відповідає запитам сучасного ринку праці.

Основна увага в професійній діяльності викладача Валентина Нехая приділяється розвитку особистості студента, його комунікативній підготовленості, формуванню професійних компетенцій, здатності здобувати і розвивати знання, мислити і працювати повному.

Самовдосконалення та оволодіння знаннями про сучасні вимоги ринку праці. А саме:

1 Написання статей у фахових журналах:

- Nekhai, V.V., Dorosh, M., Trunova, E., Nekhai, V.A. (2022). Fuzzy Models of Game Theory in the Information Security Management System of Agricultural Enterprises. In: Kahraman, C., Cebi, S., Cevik Onar, S., Oztaysi, B., Tolga, A.C., Sari, I.U. (eds) Intelligent and Fuzzy Techniques for Emerging Conditions and Digital Transformation. INFUS 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 307. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85626-7_59;

- Nekhai, V.V., Trunova, E., Bilous, I., Bohdan, I., Voitsekhovska, M. (2022). Fuzzy Game-Theoretic Modeling of a Multi-Agent Cybersecurity Management System for an Agricultural Enterprise. In: , et al. Mathematical Modeling and Simulation of Systems. MODS 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 344. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-89902-8_31;

- Attacks defense of computer nets by tools using extended information about environment : monograph / V. Lytvynov, N. Stoianov, I. Stetsenko, I. Skiter, O. Trunova, A. Hrebennyk, V. Nekhai, I. Burmaka. – Chernihiv : Chernihiv Politechnic National University, 2021. – 212 с.;

- Lytvynov, V., Dorosh, M., Bilous, I., Voitsekhovska, M., & Nekhai, V. (2020). РОЗРОБКА АВТОМАТИЗОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ОЦІНКИ РІВНЯ КУЛЬТУРИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ. Технічні науки та технології, (1 (19)), 124-132;

- Nekhai Valentin V.; Dorosh Mariia; Nekhai Valentin A. Using the Cyber Situational Awareness Concept for Protection of Agricultural Enterprise Management Information Systems. Information & Security: An International Journal, Volume 46, Issue 2, P. 168-181 (2020);

- Burmaka, I., Zlobin, S., Lytvyn, S., Nekhai, V. (2020). Detecting Flood Attacks and Abnormal System Usage with Artificial Immune System. In: Palagin, A., Anisimov, A., Morozov, A., Shkarlet, S. (eds) Mathematical Modeling and Simulation of Systems. MODS 2019. Advances in Intelligent Systems and Computing, vol 1019. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-25741-5_14.

2 Участь у семінарі ОМО викладачів інформатики та програмування за напрямом «Впровадження ІС та технологій забезпечення захисту інформації».

3 Підвищення кваліфікації за програмою «Викладачі закладів фахової передвищої освіти».

Формування у студентів відповідних професійних компетенцій, що дозволяють бути затребуваними на ринку праці ІТ напрямку. А саме:

1 Розробка та проведення для здобувачів освіти фахових заходів, спрямованих на розвиток професійних компетентностей: конкурс «Сучасні технології Web-дизайну та комп'ютерної графіки».

2 Видання методичних рекомендацій :

- інженерія програмного забезпечення : метод. вказівки з проходження проект.-технол. практики для здобувачів вищ. освіти першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти / уклад.: В. В. Нехай, М. М. Войцеховська. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. – 60 с.

- програмування Інтернет-систем : метод. вказівки до виконання лаб. робіт та самост. роботи для здобувачів вищ. освіти спец. 121 «Інженерія програмного забезпечення», рівень вищ. освіти – перший (бакалавр.) / уклад.: А. М. Акименко, В. В. Нехай. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. – 67 с.

3 Розробка індивідуальних завдань з дипломного проектування, спрямованих на оволодіння сучасними методиками розробки програмного забезпечення, орієнтація тематики проектів на конкретні дослідження та розробку програмного забезпечення.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)

*Шумська Лілія Михайлівна,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123*

В умовах сучасних вимог ринку праці та потреби у фахівцях, які б володіли належними професійними компетенціями, важливою є задача забезпечувати освітній процес на тому рівні, який би відповідав цим вимогам сучасності як з точки зору теоретичної, так і практичної підготовки студентів до самостійної професійної роботи в конкурентному середовищі. Робота над цією методичною проблемою передбачає пошук різноманітних методів та методик, які б допомагали досягти позитивного результату, їх осмислення, вибору прийнятних та застосування їх в освітній процес.

Одним з напрямків удосконалення освітнього процесу було здійснення адаптації до змішаного навчання, з проведенням занять в очному та дистанційному режимі, та вибір інформаційно-комунікаційних засобів, які допомогли б реалізувати такий спосіб викладання.

Для реалізації зворотного зв'язку під час проведення занять доступно і зручно, в тому числі для студентів, є застосування платформи Zoom. Безпосереднє спілкування та опитування, можливість акцентування на питаннях, які виявляються важкими або незрозумілими, дозволяють реалізувати індивідуальний та груповий підхід до викладання та пояснення матеріалу за темою заняття.

Це загалом є важливою компонентою, так як саме формування у студентів і набуття ними професійних компетентностей з комп'ютерної інженерії та комп'ютерних наук є основною задачею освітнього процесу, складовою компонентою якого є вивчення таких дисциплін, як комп'ютерна схемотехніка, комп'ютерна схемотехніка та архітектура комп'ютерів.

Матеріал цих курсів викладений для користування на освітній платформі Moodle. Курси структуровані за розділами по секціям, кожна з яких містить конспект лекції по розділу, методичний посібник до самостійної роботи, тести для закріплення теоретичних знань, презентації для розуміння на рівні візуалізації, що є також додатковим принципом запам'ятовування, і відповідно до програми, практичні і лабораторні роботи за тематикою розділу, та методичні рекомендації до виконання курсового проєкту.

Під час викладання лекційного матеріалу використовуються елементи бесіди, акцентування на проблемно-ситуаційних завданнях і обговоренні шляхів подолання проблеми.

1. Загальні питання кодування пам'яті

Проблема

- як розміщуються дані в кеші?
- як знайти дані в кеші?

3. Стратегія читання і запису в кеш та ієрархія кеш-пам'яті

Рівні кеш-пам'яті

Взаємодія різних рівнів кеша

- інклюзивна архітектура – дублювання (L1 << L2)
- ексклюзивна архітектура - унікальність (L1 = L2)

Cache Parameters of the Skylake Client Microarchitecture

Level	Capacity / Associativity	Line Size (bytes)	Update Policy
First Level Data	32 KiB/8	64	writeback
Instruction	32 KiB/8	64	Cache
Second Level	256KiB/4	64	L1 Data: 4 x 48 KiBytes 12-way
Third Level (Shared L3)	Up to 2MB per core/60 to 16 ways	64	L1 Inst: 4 x 32 KiBytes 8-way
			Level 2: 4 x 1280 KiBytes 20-way
			Level 3: 8 MiBytes 8-way

Домашнє завдання

- 1 Опрацювати конспект за даною темою на платформі Moodle
- Визначити організацію кеш-пам'яті власних комп'ютерних засобів, застосувавши програму CPU-Z <https://www.cpuid.com>
- Пройти тести за даною темою на платформі Moodle
 - Тест Тема Cache
 - <https://quizizz.com> за посиланням URL на тест Кеш-пам'ять

Для набуття здатності застосовувати на практиці фундаментальні концепції і основні принципи функціонування апаратних та інструментальних засобів комп'ютерної інженерії зорієнтовані лабораторні роботи з використанням навчальних симуляторів цифрових пристроїв та мікроконтролерних стендів, які за змістом є формою евристичного навчання і направлені саме на формування у студентів навичок дослідницької діяльності, вміння сформулювати мету, задачу та шукати шляхи вирішення.

Розуміння принципів роботи реальних апаратних компонентів комп'ютерної системи дозволяє студентам ідентифікувати пристрої та описувати їх роботу як окремої одиниці, так і за взаємодією в складі комп'ютерної системи, набувати компетентності аргументовано підходити до вибору засобів, методів розв'язування задач, критично оцінювати отримані результати, обґрунтовувати прийняті рішення. І слід зазначити, що в процесі такої роботи студенти навчаються вільно користуватись сучасними комп'ютерними та інформаційними технологіями. Таку саму мету формування професійних компетенцій на основі набуття вміння застосовувати знання про призначення, технічні характеристики, конструктивні особливості апаратних засобів комп'ютерної інженерії для вирішення технічних задач у професійній діяльності; вміння здійснювати пошук, осмислення і аналіз інформації з різних джерел для розв'язання задач, обґрунтовувати свої рішення, оформляти та представляти результати згідно з діючою нормативною документацією має виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, а саме курсового проєкту. Тематика курсового проєктування передбачає в тому числі прикладне проектування пристроїв на базі мікроконтролерів.

Практичні роботи за своєю суттю орієнтовані як на репродуктивний, за прикладами, так і на власний підхід до шляху розв'язання схемотехнічних задач, які в принципі завжди містять елемент творчості, що загалом і дозволяє реалізувати індивідуальний та диференційований підхід в освітньому процесі.

Наведений матеріал курсу вимагає повсякчасного оновлення для підтримки рівня знань і компетентностей студентів та їх конкурентоздатності на ринку праці на сучасному рівні розвитку комп'ютерних та інформаційних технологій, особливістю яких є стрімкі зміни та невинні інноваційні впровадження та вдосконалення.

Крім безпосереднього навчання, важливу роль у вдосконаленні освітнього процесу з метою формування у студентів високих професійних компетенцій відповідно до сучасних вимог ринку

праці відіграє також залучення студентів до участі у конкурсах, конференціях, вебінарах, заходах до тижня циклової комісії. Одними із найпоширеніших вебінарів, в яких студенти комп'ютерних спеціальностей беруть участь, це вебінари на базі мережевої академії Cisco Academy до Дня безпечного інтернету (SID), про кібербезпеку, а також он-лайн курси Cybersecurity Essentials, Cisco IT Essentials. Студенти залучались до участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Новітні технології у науковій діяльності і навчальному процесі» 8-9 квітня 2020 року /Збірник тез доповідей (Янковський О.А. Використання комп'ютерних систем у різних галузях промисловості; Чеботар Б.Р., Керування світлодіодною RGB матрицею на базі платформи Arduino nano v3.0 за допомогою смартфона), до конкурсу «Scholarship в Україні» для студентів закладів передвищої освіти України. Розуміння прикладного значення своєї майбутньої професії надає також відвідування підприємств міста та ознайомлення з комп'ютеризованими виробничими процесами, проектним виробництвом, обслуговуванням інформаційно-комунікаційних систем (ТОВ «Датчикове виробництво «Завод РАПід», PET Technologies).

У рамках професійно-орієнтованих тижнів циклової комісії регулярно проводились інтелектуальні конкурси «Оверклокінг мізків», «Brainstorm» на ігровій платформі Quizizz для зацікавлення студентів обраною спеціальністю, отримання корисних та цікавих знань в галузі IT-технологій, та можливістю проявити змагальні риси та бажання добитися успіху. Набутий досвід та робота над методичною проблемою не можуть бути сконцентрованими і обмеженими конкретним робочим середовищем, то важливою компонентою для розширення власного світогляду та ознайомлення з методами роботи та наробками викладачів інших навчальних закладів фахової передвищої освіти є систематична участь в ОМО загальнотехнічних та спеціальних дисциплін. Отже, слід зазначити, що тільки комплексний систематичний підхід до освітнього процесу, у співпраці зі студентами як його рівноправними учасниками, можна досягти позитивних результатів у формуванні високих професійних компетенцій студентів та їх підготовленість до сучасних вимог ринку праці.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ (з досвіду роботи)

*Трохименко Олександр Володимирович,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123.*

Пріоритетним завданням роботи викладача циклової комісії дисциплін професійної підготовки є робота згідно стратегії коледжу, а саме підготовка фахових молодших бакалаврів належного рівня, для чого потрібно постійно проводити удосконалення освітнього процесу з метою формування у студентів високих професійних компетенцій відповідно до сучасних вимог ринку праці.

Формування професійних компетенцій майбутнього спеціаліста в наш час вимагає від закладу освіти принципово нового підходу: поєднання професійної освіти з практичною діяльністю та сучасними інформаційними технологіями. В швидкозмінюваних умовах формування та модернізації вимог та потреб ринку система фахової передвищої освіти повинна надавати можливість студентам отримувати не тільки теоретичну, але й ґрунтовну практичну професійну підготовку.

Таким вимогам має відповідати сучасна методика підготовки фахових молодших бакалаврів технічного профілю в галузі комп'ютерних технологій, яка поєднує використання в освітньому процесі нових інформаційних технологій, формування творчої та професійної особистості здобувача освіти, прикладну та практичну підготовку майбутніх фахівців.

Для формування відповідних знань використовується лекційний матеріал, що постійно оновлюється, доповнюється, удосконалюється. Кожна тема супроводжується презентацією, що містить візуальні, анімаційні та інтерактивні елементи, які покликані структурувати матеріал, виділити ключові елементи, акцентувати увагу на певних правилах та наочних прикладах.

Поточне закріплення знань здійснюється на лабораторних заняттях, де кожен здобувач освіти має виконати індивідуальне завдання, маючи підказки з теоретичного матеріалу та практичні приклади аналогічного до задачі характеру. Тематика лабораторних робіт орієнтована на розвиток професійних навичок, творчого підходу, вмінь самостійного дослідження, систематизації знань, обробки результатів та формулювання висновків. Усі ці чинники є важливими для формування відповідних компетентностей.

Паралельно з класичним очним форматом навчання активно використовується дистанційний формат із застосуванням комунікаційних засобів (Telegram, Viber, Zoom, Google Meet тощо) та електронно-інформаційних навчальних систем (Moodle, Google Classroom тощо). Такий підхід має суттєві переваги перед традиційними засобами навчання студентів:

- забезпечує оперативний контроль за результатами засвоєння навчального матеріалу;
- автоматизує процеси навчальної діяльності викладача та студентів;
- стає засобом соціальної, професійної та пізнавальної мотивації студентів;
- забезпечує інтерактивну взаємодію студентів з комп'ютерними засобами навчання;
- забезпечує самоконтроль студентів за результатами своєї навчальної діяльності з подальшою корекцією навчання;
- інтегрує освітню діяльність та практичну направленість навчання шляхом роботи з комп'ютером, пошуком необхідного навчального матеріалу в мережі Інтернет, інтерактивним діалогом з викладачем тощо.

Також в освітньому процесі активно використовуються інтерактивні освітні (OnlineTestPad, Classtime, LearningApps та інші) та ігрові (Kahoot, Quizizz, ClassCraft та інші) платформи, які дозволяють підвищити рівень зацікавленості здобувачів освіти, включити елемент гейміфікації в освітній процес, сприяти активному включенню в навчальну діяльність та мотивувати до підвищення рівня знань та практичних навичок.

Для активізації позаурочної діяльності здобувачів освіти, пов'язаної з професійним та загальноінтелектуальним розвитком, проводяться різні заходи в рамках тижня комп'ютерних спеціальностей, дня відділення тощо, а саме:

- традиційна щорічна олімпіада з програмування серед студентів коледжу (проводиться з 2012 року);
- щорічна інтелектуально-розважальна гра-вікторина на комп'ютерну тематику (проводиться з 2014 року) для студентів коледжу;
- міжнародна студентська олімпіада з програмування ACM / ICPC (участь у 2017-2021 роках) в командному форматі: рекордна кількість учасників від коледжу – 6 команд у 2019 році;
- турніри з шахів в очному та онлайн форматах (у 2011-2020 роках).

З метою обміну досвідом, впровадження та демонстрації сучасних методів навчання регулярно беру участь в методичних об'єднаннях викладачів загально-технічних та

спеціальних дисциплін, інформатики та програмування (щорічно, виступ у 2019 році), курсах підвищення кваліфікації (щорічно), відкритих заходах у межах коледжу (2021 рік: інтерактивна лекція «Соціальна мережева (р)еволюція»), онлайн-семінарах та вебінарах («День безпечного інтернету», «Дівчата в ІТ», «Дія.Цифрова освіта», «Zoom for Education», «Інженерія програмного забезпечення», «Основи веб-розробки» та інші).

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ У
СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО
СУЧАСНИХ ВИМОГ РИНКУ ПРАЦІ
(з досвіду роботи)**

*Злобін Станіслав Володимирович,
циклова комісія дисциплін проф. підготовки спец. 122, 123*

В умовах сучасних вимог ринку праці та потреби у фахівцях, які б володіли належними професійними компетенціями, важливою є задача забезпечувати освітній процес на тому рівні, який би відповідав цим вимогам сучасності як з точки зору теоретичної, так і практичної підготовки студентів до самостійної професійної роботи в конкурентному середовищі. Робота над цією методичною проблемою передбачає пошук різноманітних методів та методик, які б допомагали досягти позитивного результату, їх осмислення, вибору прийнятних та застосування їх в освітній процес.

Формування професійних компетенцій майбутнього спеціаліста в наш час вимагає від закладу освіти принципово нового підходу: поєднання професійної освіти з практичною діяльністю та сучасними інформаційними технологіями. В швидко змінюваних умовах формування та модернізації вимог та потреб ринку система фахової передвищої освіти повинна надавати можливість студентам отримувати не тільки теоретичну, але й ґрунтовну практичну професійну підготовку.

Щоб домогтися істотних результатів при роботі над науково-методичною проблемою, необхідно забезпечити виконання ряду умов:

- обрана науково-методична проблема повинна бути актуальною, в даний момент, відповідає її особливостям;
- проблема є актуальною для викладачів та співзвучною сучасним педагогічним ідеям;
- проблема є комплексною, охоплює як навчальну, так і виховну роботу;
- проблема пронизує всі ділянки методичної роботи;
- однією з умов ефективного вирішення проблеми є постійна самоосвіта викладача;
- вироблена система традицій, технологій, спрямованих на вирішення проблеми;
- у ході роботи над проблемою здійснювався постійний аналіз проміжних результатів.

Для ефективної роботи над науково-методичною проблемою було ретельно сплановано роботу щодо її реалізації, включаючи систему заходів у річний план роботи.

Сучасна фахова передвища освіта повинна забезпечувати виконання низки завдань, зокрема, економічний успіх країни, сталий розвиток суспільства. Ці завдання можливо реалізувати через таку підготовку майбутніх фахівців, яка відповідає запитам сучасного ринку праці.

Основна увага в професійній діяльності викладача Станіслава Злобіна приділяється розвитку особистості студента, його комунікативній підготовленості, формуванню

професійних компетенцій, здатності здобувати і розвивати знання, мислити і працювати повному.

Самовдосконалення та оволодіння знаннями про сучасні вимоги ринку праці. А саме:

1 Навчання на 1-му курсі заочної форми навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 122 «Комп'ютерні науки» ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая».

2 Написання статей у фахових журналах:

– Burmaka, I., Zlobin, S., Lytvyn, S., Nekhai, V. (2020). Detecting Flood Attacks and Abnormal System Usage with Artificial Immune System. In: Palagin, A., Anisimov, A., Morozov, A., Shkarlet, S. (eds) *Mathematical Modeling and Simulation of Systems. MODS 2019. Advances in Intelligent Systems and Computing*, vol 1019. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-25741-5_14.

3 Участь (виступ з доповіддю) на конференціях, семінарах, інших заходах з питань освіти:

- Розробка АРМ адміністратора приватної клініки. Друга міжнародна конференція «Проблеми зняття з експлуатації об'єктів ядерної енергетики та відновлення навколишнього середовища» INUDECО'17: збірка матеріалів конференції. – Славутич, 25-27 квітня 2017 року. – С. 63 -66.

- Разработка приложения ANDROID с использованием API ICCTV ZONEMINDER. Друга міжнародна конференція «Проблеми зняття з експлуатації об'єктів ядерної енергетики та відновлення навколишнього середовища» INUDECО'17: збірка матеріалів конференції. – Славутич, 25-27 квітня 2017 року. – С. 82 - 84.

- Розробка АРМ адміністратора приватної клініки. Математичне та імітаційне моделювання систем. МОДС 2017 : тези доповідей Дванадцятій міжнародній науково-практичній конференції (Чернігів, 27 червня - 1 липня 2017 р.) / М-во осв. і наук. України, Нац. Акад. наук України, Академія технологічних наук України, Інженерна академія України та ін. - Чернігів : ЧНТУ, 2017. – с. 258 - 261.

- Математическая модель задачи составления расписания работы медицинского учреждения. Математичне та імітаційне моделювання систем. МОДС 2017 : тези доповідей Дванадцятій міжнародній науково-практичній конференції (Чернігів, 27 червня - 1 липня 2017 р.) / М-во осв. і наук. України, Нац. Акад. наук України, Академія технологічних наук України, Інженерна академія України та ін. - Чернігів : ЧНТУ, 2017. – с. 255 - 258.

- Функції відеоаналітики, аналіз архітектури систем відеоаналітики. Математичне та імітаційне моделювання систем. МОДС 2018 : тези доповідей Тринадцятій міжнародній науково-практичній конференції (м. Київ – село Жукин, 25 червня - 29 червня 2018 р.) / М-во осв. і наук. України, Нац. Акад. наук України, Академія технологічних наук України, Інженерна академія України та ін. - Чернігів : ЧНТУ, 2018. – С. 438 - 441.

4 Участь у програмах підвищення кваліфікації від Cisco Academy у якості слухача курсу «Вступ до мереж версії 7.0 (ITN)».

5 Підвищення кваліфікації за програмою «Викладачі закладів фахової передвищої освіти».

6 З метою обміну досвідом, впровадження та демонстрації сучасних методів навчання регулярно беру участь у відкритих заходах в межах коледжу, онлайн-семінарах та вебінарах («День безпечного інтернету», «Дія.Цифрова освіта», «Zoom for Education»,

«Empowering Students to Ace With Integrity», «Chernihiv.IT Conf: VOLUNTEER FRONT», «Chernihiv.IT CONF: TECH FRONT», «Adding Mobile Support to Existing Desktop Applications».

Формування у студентів відповідних професійних компетенцій, що дозволяють бути затребуваними на ринку праці ІТ напряму. А саме:

1 Розробка та проведення для здобувачів освіти фахових заходів спрямованих на розвиток професійних компетентностей: «Онлайн-конкурс з конструювання комп'ютерних мереж на базі Cisco Packet Tracer».

2 Видання методичних рекомендацій :

- системне програмування: методичний посібник до курсового проектування з дисципліни «Системне програмування» для студентів спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія»/ Укл. Злобін С.В.: Чернігів: ВСП ФКТКТ ЧНТУ, 2021. – 34 с.

- конспект лекцій з дисципліни «Комп'ютерні мережі» для студентів спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія»/ Укл. Злобін С.В.: Чернігів: ВСП ФКТКТ НУЧП, 2021. – 247 с.

3 Використання комп'ютерних симуляторів для оволодіння навичками проектування комп'ютерних мереж, їх технічного обслуговування та діагностики несправностей.

4 Розробка індивідуальних завдань з дипломного проектування спрямованих на оволодіння сучасними методиками розробки програмного забезпечення, орієнтація тематики проєктів на конкретні дослідження та розробку програмного забезпечення.